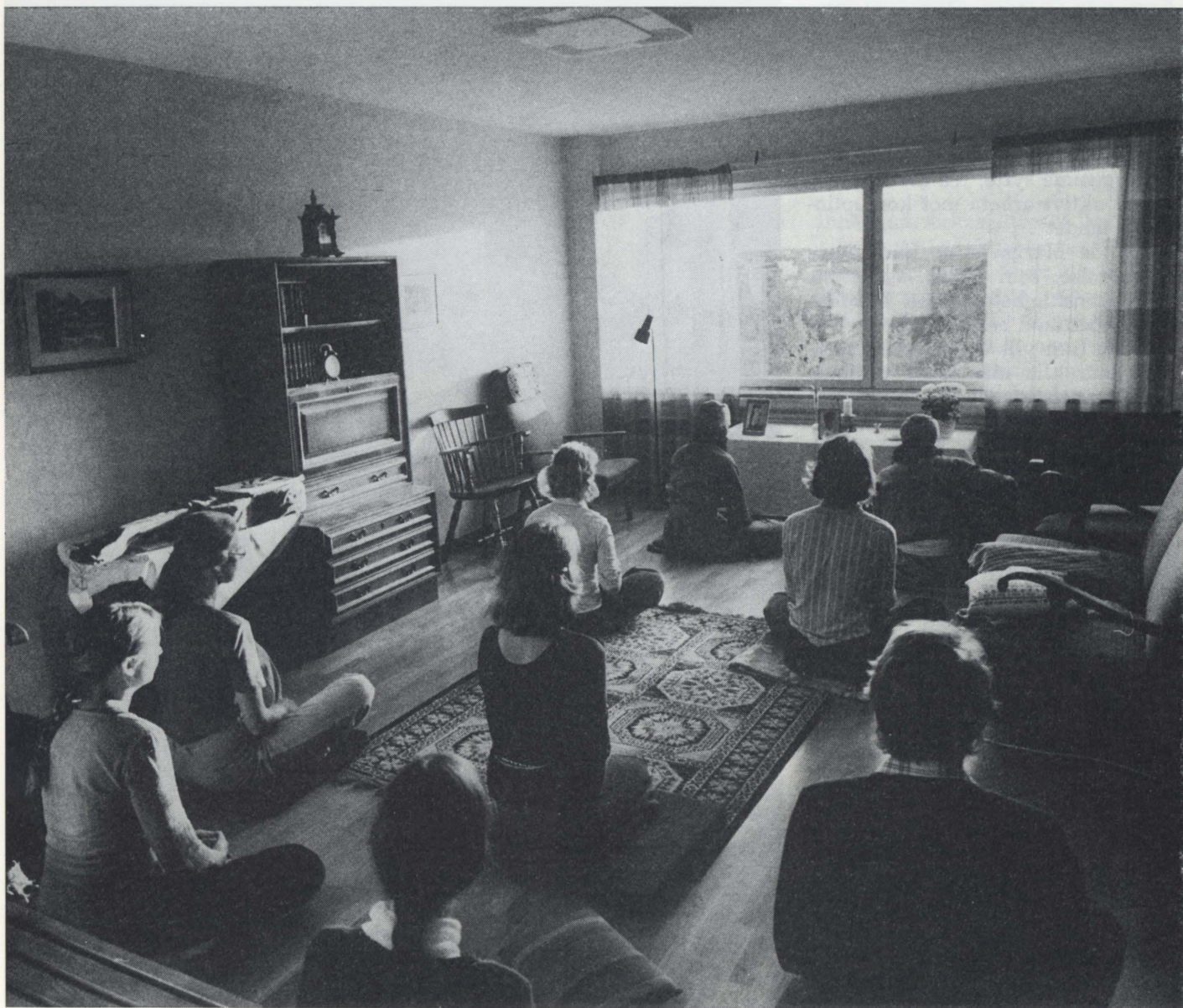

SÖKAREN

NR 9

1975

LÖSNUMMERPRIS 4:50 inkl. moms

ANANDA MARGA YOGA SÄLLSKAPET

Ananda Marga, "glädjens väg", är en andlig, social rörelse med ursprung i Indien, vilken vill betjäna mänskligheten genom konstruktivt arbete och utveckla människorna mentalt och fysiskt. En grupp finns i Sverige kring Acharya

Dhrtibodhananda Avadhuta. Bilden är från en sammankomst i en lägenhet på Fyrverkarbacken i Stockholm. Se sidan 2!

(Foto: Rein Vålme)

ANANDA MARGA

Text: SM

Bilder: Rein Vålme

Acharya Dhrtibodhananda Avadhuta kom till Sverige för några månader sedan som politisk flykting från Indien. Han tillhör som munk den nu förbjudna andliga organisationen Ananda Marga (glädjens väg) och har suttit i fängelse i sitt hemland i 16 månader utan angiven anklagelse och utan rättegång. Tusentals medlemmar av Ananda Marga hålls i fängsligt förvar i Indien — i förebyggande syfte, "så att de hindras att aktivt arbeta mot korruptionen i landet".

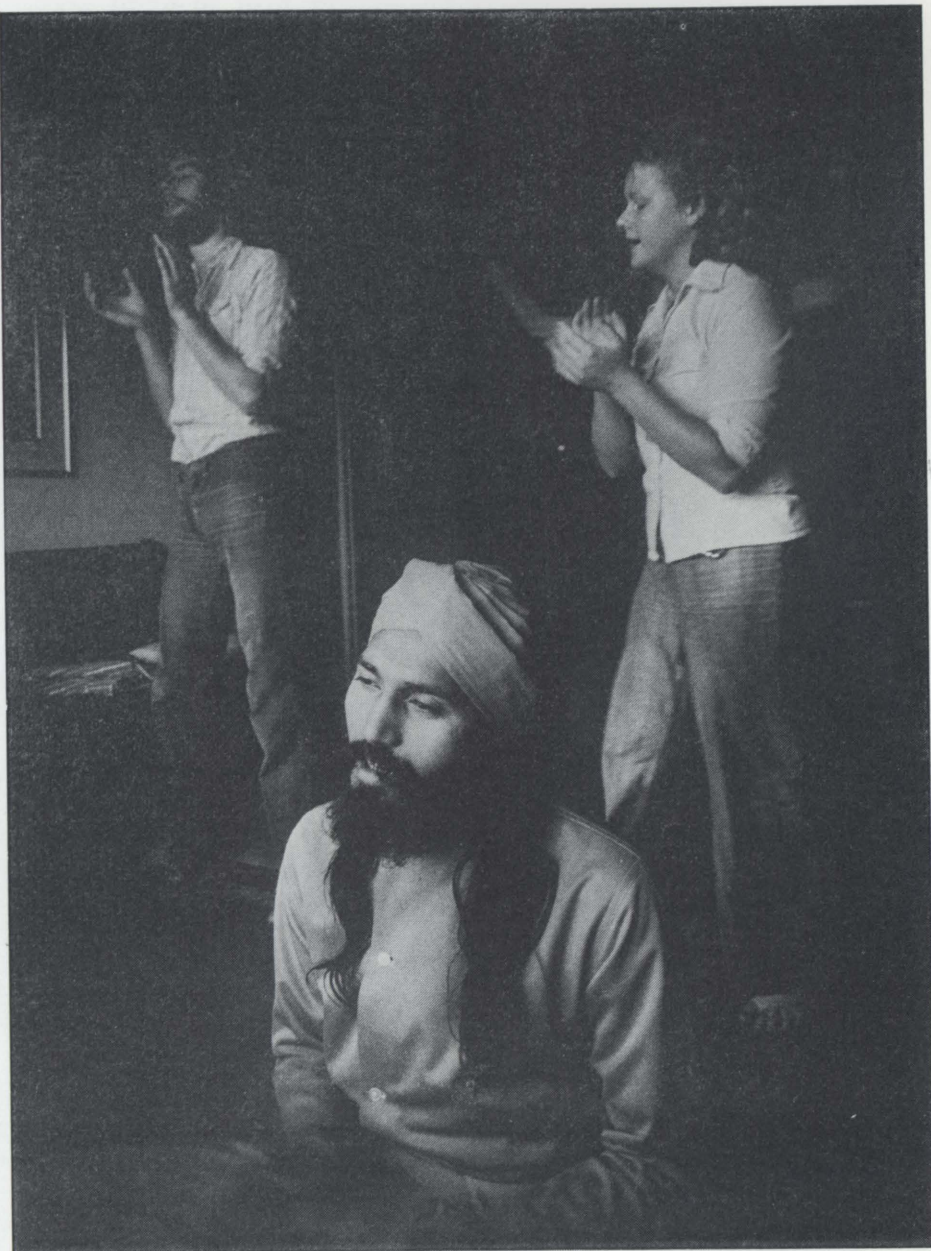
Ananda Marga är en andlig, social rörelse, som ägnar sig åt att tjäna mänskligheten, utan bundenhet vid bestämd bekännelse eller vid dogmer. Den vill upprätta ett samhälle, där alla människor erkänns som lika och bröder.

Acharya Dhrtibodhananda Avadhuta berättar:

— Vår rörelse har två syften: frigörelse av jaget och betjänaande av människorna. Som ett medel att uppnå jagets frigörelse har vi yogaövningar och meditation med koncentration av sinnet, varigenom inre frid uppnås. Meditationen, där man upplever att man är ett med allt, skänker lycka och sällhet. Vanligen söker människorna sin lycka i yttre, världsliga ting, men det är inte där som lyckans källa finns, utan i ens inre. Därför mediterar vi två gånger om dagen och utvecklar så de gudomliga kvaliteterna.

Varje människa har både djuriska och gudomliga egenskaper. Genom meditationen blir man i stånd att kontrollera den djuriska, lägre delen och utveckla de högre, gudomliga egenskaperna. Detta skänker människan sällhet (ananda).

Vårt andra syfte är att tjäna människorna i samhället. Vi har olika slag av hjälpverksamhet, driver sjukhus, barnhem och hundratals skolor, och vi har centra för utdelning av mat till behövande. Fast i Indien har dessa aktiviteter nu tvingats upphöra, sedan myndigheterna förbjudit Ananda Marga.

I förgrunden Acharya Dhrtibodhananda Avadhuta

Varför bekämpas ni av de makthavande?

— Vi bekämpas, eftersom vi arbetar för en moralisk upprustning av samhället och mot korruptionen.

Makthavare och tjänstemän i staten är ofta mycket korrupta, och deras ställning hotas av vår verksamhet. Sedan flera år försöker de tysta oss; de lägger fram falska anklagelser

och har nu satt tusentals av våra medlemmar i fängelse. Vår mästare Shrii Shrii Anandamurti (P. R. Sarkar) 54, som startade den här rörelsen 1955, är utan rättegång fängslad sedan tre och ett halvt år. I fängelset har han nu fastat i 900 dagar (sept. 1975) på endast vatten och någon gång litet maltextrakt, och hans tillstånd är mycket allvarligt; han talar med svag röst och hör och ser knappast någonting. Han fastar för att få igenom fyra krav:

1. En juridisk undersökning av en förgiftning av honom i fängelset den 12 februari 1973.
2. Lagliga rättigheter i fängelset.
3. Återtagande av alla falska anklagelser mot Ananda Marga.
4. Frigivning av alla fängslade medlemmar av Ananda Marga.

Sten Rodenberg, i vars hem den indiske läraren bor, inskjuter att tre medlemmar av Ananda Marga har begått självmord genom att tända eld på sig själva som protest mot behandlingen av Shrii Shrii Anandamurti.

Är Ananda Marga en rörelse inom hinduismens ram?

— Nej. Vi är t. ex. emot kastväsendet. Vi säger att alla människor, oavsett var de bor och vilket språk de talar, är en enhet; alla är lika och bröder.

Det finns många meditationsmetoder. Vad är det karakteristiska för er metod?

— Den innebär ett förverkligande av det inre jaget. Den som mediterar inser att han är en del av det obegränsade, universella medvetandet. Vår metod, som lärs ut kostnadsfritt, är mycket praktisk. Den visar hur man kan uppnå detta tillstånd av identifiering med världssjelen. Det är här inte fråga om en teori utan om en erfarenhet. För att få denna erfarenhet fordras koncentration av sinnet.

Ni har också hatha yoga-träning?

— Ja, vi har fysiska yoga-övningar för att utveckla kroppen. Men det viktigaste för oss är att tjäna samhället. Denna sociala service är något fullständigt nytt bland religiösa rörelser i Indien. Vi anser att vi människor är menade uteslutande till att tjäna varandra, hjälpa varandra. En yogi som sitter i Himalaya och mediterar, endast försjunken i sitt eget inre, gör ingenting för mänskligheten. Han söker endast lycksalighet för egen del.

De flesta religiösa rörelser i In-

dien är passiva och försöker inte göra något för att förbättra samhället. De talar mest goda ord om hur människorna bör vara, men utträttar inget konkret. Dessa grupper har full frihet att verka som de önskar — medan Ananda Marga, vilken som social och andlig rörelse skarpt vänder sig mot omoralen och den mycket utbredda korruptionen bland ledare och tjänstemän, förföljs av myndigheterna.

Vi vill bygga ett samhälle på kärlekens grund. Och meditationen hjälper till att utveckla kärleken inom oss, genom att vi inser att **allt är ett**. Universum är andligt, är medvetande, och varje levande varelse är en del av detta medvetande — liksom droppen är en del av havet. Denna djupa filosofiska insikt att vi alla i vårt väsen är identiska, delar av det oändliga — du är jag, och jag är du — är grunden för Ananda Margas människokärlek och filantropi.

Intervjuaren tycker att dessa tankar, som den indiske läraren lägger ut, är typiskt vedantiska. Men Sten Rodenberg inskjuter att de finns i de flesta religioner, de påträffas i esoterisk kristendom, i buddhism, i sufism...

Ananda Marga startades, som nämnts, 1955. Rörelsen har nu åtta miljoner anhängare i Indien; även högt uppsatta personer är med. Den utvecklas starkt. För endast 7—8 år sedan gick rörelsen första gången utanför Indien; nu finns den i ett 60-tal länder och har några miljoner

anhängare också utanför Indien.

Inom Ananda Marga betraktas rörelsens grundare Shrii Shrii Anandamurti som andlig mästare eller guru, vilken leder lärjungarna på yogans och meditationens väg. Men medlemmarna känner sig också ha ett familjärt förhållande till honom — som till en fader — och därför kallas han av lärjungarna Baba, som betyder "älskade".

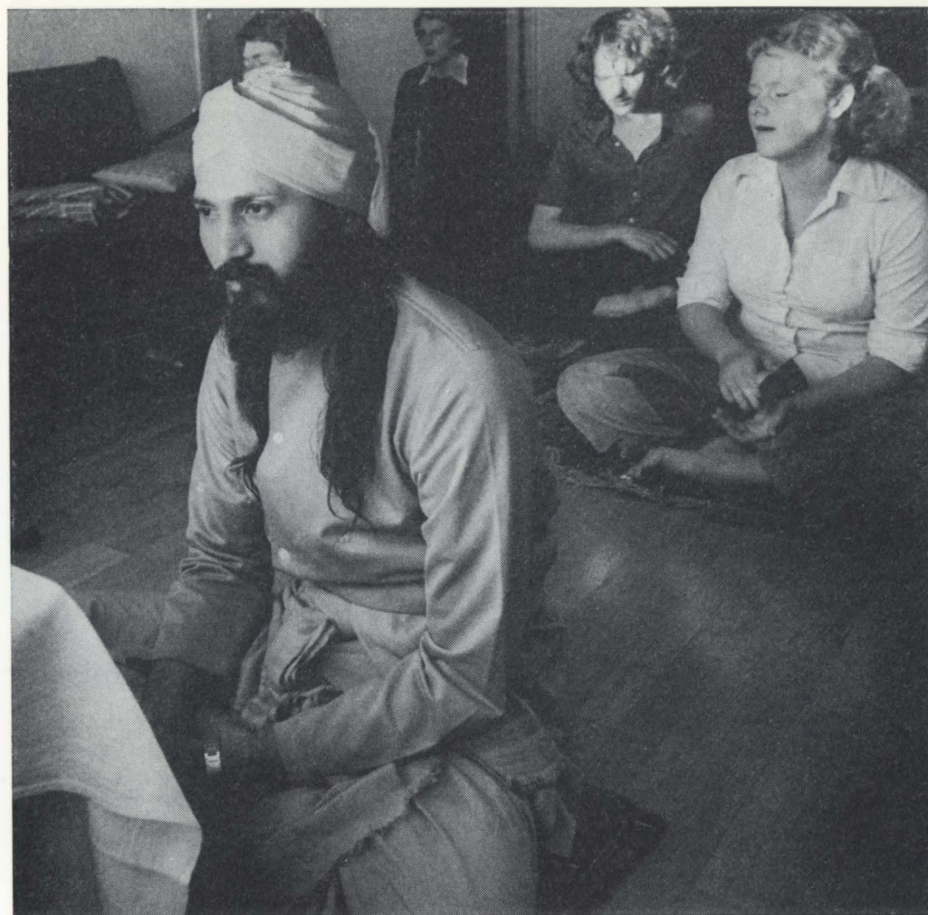
★

Acharya Dhrtibodhananda Avadhuta söker politisk asyl i Sverige. Han släpptes ut från det indiska fängelset under förutsättning att han inte kontaktade pressen och inte talade till allmänheten.

Indiska regeringen har slutat utfärda pass åt medlemmar av Ananda Marga för att de inte skall kunna sprida rörelsen utanför Indien och berätta om förföljelsen av rörelsen och dess guru. Därför blev Acharya Dhrtibodhananda Avadhuta tvungen att fly från Indien med hjälp av ett inofficiellt resedokument, och efter några månaders äventyrligt kringflackande i det krigshärjade Laos, i Kambodja och Thailand lyckades han ta sig till Sverige.

★

Gruppmeditation hålls tills vidare hos Rodenberg, Fyrverkarbacken 30, Stockholm varje söndag och torsdag kl. 18.00. Tel. 08-50 94 04. Rörelsens postadress: Ananda Marga, Box 34065, 100 26 Stockholm.

Acharya Dhrtibodhananda Avadhuta:

1971 var jag rektor för Ananda Marga-skolan i Karan Nagar, Srinagar, Indien.

Den 8 juli 1971, medan jag hade lektion med eleverna, kom en civilklädd poliskommissarie till skolan. Han sa att polismästaren i Srinagar ville tala med mig; det skulle bara ta några minuter. Jag följde med till polisstationen, men därifrån fördes jag sedan till centralfängelset, där jag spärrades in utan att jag fick reda på anledningen till detta.

När jag upprepade min begäran att få veta skälet till arresteringen, visade de mig en skrivelse, under tecknad av distriktsdomaren i Srinagar, som sa att jag hade arresterats i förebyggande syfte enligt en lag att politiskt verksamma personer kan hållas fängslade så länge som myndigheterna önskar. En sådan fånge benämns "détenu".

Vistelsen i fängelset var mycket plågsam. Jag fick vistas i ett överbefolkat rum tillsammans med kriminella, ficktjuvar, rövare och smugglare, vilka rökte, spelade, slogs och förde mycket oväsen.

Enligt lagen är en "détenu" inte en vanlig fånge som väntar på rättegång, och han har därför vissa rättigheter. Men alla rättigheter förvägrades mig. Efter en vecka i fängelset blev jag sjuk på grund av olämplig föda och ohygieniska förhållanden; jag led av blödningar och smärtor i magen men fick ingen medicinsk hjälp, fastän alla andra fångar, som var i behov av läkarhjälp, fick detta. Jag var sjuk med svåra smärtor alla de 16 månader som jag hölls i fängelse.

Maten var mycket dålig, och jag fick inte ens hälften av den mängd föda som jag hade rätt till. En del dagar fick jag ingen mat alls. Av allt detta får man intrycket att de ville jag skulle dö i fängelset.

Min kommunikation med yttervärlden skars av fullständigt. Detta skedde, eftersom myndigheterna ville dölja den dåliga behandling som jag utsattes för. Jag krävde flera gånger mina rättigheter hos fängelseledningen och andra berörda myndigheter, men ingen brydde sig om det.

I december 1971, då Indien och Pakistan var i krig, hotade mina kamrater i fängelset, varav de flesta var muslimer, att döda mig. Eftersom mitt liv var i fara, begärde jag förflyttning till fängelset i Jammu.

Till min lättnad beviljades min begäran.

(I Indien är det alltid strider mellan musliner och hinduer, och många dödas dagligen. På sådana ställen som fängelser brukar man hålla hinduer och muslimer åtskilda för att undvika onödig strid. Ananda Marga, som jag tillhör, är emot all sekterism och alla konstlade barriärer mellan människor, och vi uppfattar oss varken som hinduer eller muslimer, utan strävar efter universellt brödraskap. Men eftersom muslimerna i fängelset betraktade mig som icke-muslim, gjorde de livet mycket svårt för mig.)

När jag var i fängelset i Jammu, kom en parlamentsledamot från det regerande kongresspartiet tillsammans med en man från underrättelsetjänsten för att träffa mig. Fastän jag vägrade att möta dem, meddelade de att om jag lämnade Ananda Marga, skulle de släppa mig omedelbart och ge mig mycket annat också. Jag svarade att de kunde hålla mig i fängelset hur länge de ville, men jag skulle inte komma att lämna Ananda Marga.

En dag fick jag av fängelseledningen veta att jag skulle frigges, och jag började packa ihop mina saker och var mycket lycklig över att få lämna fängelset. Jag sattes i en jeep, men bara för att föras över till ett annat fängelse, där det fanns en massa pakistanser och muslimer. Jag sattes i en cell som var mycket smutsig och illaluktande. I flera dagar fick jag ingen mat.

Den 2 november 1972 gavs order om min frigivning, och den 4 november kunde jag lämna fängelset.

Indien är ett demokratiskt land, och dess konstitution garanterar yttrandefrihet och trosfrihet, så myndigheternas åtgärder mot mig var helt och hållet i strid mot landets lagliga fri- och rättigheter.

Myndigheterna plågar och arresterar människor som arbetar inom Ananda Marga och gör razzior mot våra lokaler på olika ställen i landet. På grund av dessa omständigheter och framför allt det förhållandet att jag på nytt när som helst kunde fängslas, blev jag tvingad att lämna Indien. I augusti 1973 flydde jag över gränsen till Nepal utan giltigt pass och utan myndigheternas tillåtelse.

Jag försökte bosätta mig i Thailand, i Laos och i Kambodja, men lyckades inte med detta och har nu kommit till Sverige som politisk flykting.

EXPERIMENT UTAN VÄRDE?

Av Öve Kant

Under rubriken "Spoon Bending — an experimental approach" rapporterar Dr Brian Pamplin och Mr Harry Collins i den högt ansedda vetenskapliga tidskriften *Nature* (Vol 257, No 5521, september 4, 1975, sid 8) om ett experiment som genomförts vid det psykologiska laboratoriet vid universitetet i Bath. Rapporten inleds på följande sätt:

"Vi har undersökt sex unga personer, vilka uppgett sig ha kraft att böja föremål genom att stryka dem på det sätt som nyligen demonstrerats i TV av Uri Geller och andra."

Man redogör för "personernas" ålder och kön; det gäller fyra flickor "A, B, C och D" samt två pojkar "E och F" i åldrarna åtta till tretton år. Kontakt med barnen hade man fått via lokalpressen, som skrivit om flickorna A, B och C, och genom lokala TV-utskickningar, där Dr Pamplin varit närvarande, då B "på ett övertygande sätt bevisade sin förmåga". Efter TV-programmet hade flera föräldrar anmält sina barn som försöksobjekt för Dr Pamplin.

"Försökspersonerna besöktes först i sina egna hem, där de visade upp sin förmåga i det egna vardagsrummets avspända atmosfär. En av dem lyckades böja en stålstång — med 3/10 tum diameter — vilken experimentatorerna hade haft med sig — liksom det egna husets knivar."

De sex barnen togs sedan till universitetets psykologiska laboratorium och placerades ett efter ett i ett rum, där de kunde observeras genom tre stycken "en-vägs-spegel". Genom speglarna filmade man deras agerande och registrerade dem också på videotape. Detta hade barnen naturligtvis inte en aning om. Inne i rummet placerades en eller flera observatörer, som barnen trodde var de enda kontrollanterna. Dessutom placerade man en TV-kamera i rummet under de första experimenten — den avlägsnades senare. Allt tydligen för att invagga barnen i säkerhet beträffande möjligheterna att observera dem.

"Försökspersonen fick en sked eller en metallstång, sedan dess konturer för kontrollens skull hade ritats av på ett papper. De tilläts att stryka föremålen med ena handens pekfinger och tumme på det överenskomna och godkända sättet, samtidigt som de rapporterade muntligt vad de kände. B sade, att skeden "kändes mjuk" innan den böjdes. C förklarade, att den "kändes som gips, sedan som rinnande vatten". Känslan av rinnande vatten uppträdde strax innan böjningen uppstod. C lyckades emellertid inte någon gång böja någonting åt oss, medan experimentatorerna observerade henne. De andra lyckades alla att böja skedar, och B böjde dessutom en stång av mjukt stål."

Hunnen så långt i artikeln, hoppar man till och gratulerar alla "Geller-troende" till att ha fått ett övertygande bevis från ett tydligen väl kontrollerat försök vid ett universitet. Men det ligger en omedveten (? och i så fall komisk) dramatik i detta sätt att rapportera. Läsaren har lockats i en fälla, på samma sätt som barnen (enligt min åsikt) lurades in i en experimentfälla. Rapporten fortsätter:

"Observatorerna i rummet var instruerade att avsiktligt slappna av i sin verksamhet då och då efter de första tjugominuterna. Under dessa perioder var experimentatorerna (dvs. de bakom speglarna) särskilt vaksamma. I samtliga fall utom ifråga om C observerade och fotograferade de fusk från försökspersonernas sida. A stack stangen under sin fot för att böja den; B, E och F använde två händer — och ansenlig muskelkraft för att böja skeden, medan D försökte dölja sina händer under bordet för att utom observatörernas synfält böja skeden med hjälp av båda händerna."

Efter att ha stoppat de nyss antagligen glada Geller-entusiasterna ned i säcken, knyter man ordentligt till om dem:

"Vi kan försäkra att i intet fall observerade vi att en metallstång eller en sked böjdes annat än genom norma-

Artikelförfattaren

la handgripliga metoder. Vi kan av detta naturligtvis inte dra den slutsatsen, att alla fall av Geller-effekt beror på fusk. Men vi presenterar detaljerna från vår experimentprocedur i hopp om att hjälpa andra att utforma experiment för sådana fall, där fusk kan misstänkas.

Dr Brian Pamplin
Mr Harry Collins
Bath University, England"

Men — av formuleringen av slutklämmen märker man, att experimentet haft ett enda mål: att avslöja det fusk, som man praktiskt taget förutsätter vara för handen.

Man bör observera, att barnen först tilläts att i sina hem demonstrera sin förmåga. Ingenting sägs om hur de demonstrationerna utföll — utom att något av barnen lyckades böja såväl en medförd metallstång som husets egna knivar. Naturligtvis behöver de inte rapportera sina åsikter om detta — deras experiment skulle inte utföras där utan i laboratoriet. Men man kan inte undgå att minnas det tyvärr alltför vanliga fenomenet vid parapsykologiska experiment: när ett "medium" utsätts för det psykiska tryck, som en experimentsituation innebär, brukar förmågan tillfälligt försvinna. Utöver den allmänna experimentsituationen, som måste kännas ovanlig för ett barn, har de ju en annan, inte mindre krävande press på sig. Vi får inte glömma bort att bakom varje barn finns föräldrar med stark förväntan om att barnet skall lyckas. Ivern att lansera sina telningar med alla medel är känd från andra sammanhang — och det tidigare nämnda TV-programmet hade stimulerat flera föräldrar att kontakta Dr Pamplin.

När man inte begär att vuxna medier skall kunna hantera experimentsituationer på ett "moraliskt fullvärdigt sätt" — hur kan man då begära att barn skall kunna det? — barn som dessutom har större krav på sig samtidigt som deras motståndskraft inför

Forts. på sidan 25

HELHETEN SOM LIVSMÅL

Av Björn Sahlin

Så långt tillbaka jag kan minnas har mitt liv gestaltat sig som en pilgrimsfärd, som en väg mot något annat, högre, ett andligt mål, där jag slutgiltigt skulle kunna få lugn. Jag kommer t. ex. ihåg att jag som barn — naturligtvis på ett mycket barnsligt sätt — funderade över vem jag egentligen var. Jag tror jag var i 5—7-årsåldern. Det rörde sig om spekulationer om en föruttolllvaro. Tanken att jaget, medvetandet, inte alltid skulle ha existerat var omöjlig för mig att fatta. Eftersom Kristus var den gestalt av både gudomlig och mänsklig natur som jag genom uppfostran fått kunskap om var det frestande för mig att helt naivt identifiera mig med honom. Var jag en ny Kristus? Jag kunde inte fatta då att det inte skulle finnas en speciell uppgift för mig med mitt liv, att inte jag var helt säregen och speciell. Att **alla** människor upplever sig själva med ett särartat jag och medvetande var svårt för mig att förstå. Jag var annorlunda. — Förmodligen har de flesta människor som barn haft likartade funderingar.

Allt det där föll väl i glömska under den tidiga tonårstiden, då den naturliga utvecklingen och yttre engagemang tog överhanden. Men under en längre sjukdom som gymnassiet väcktes de gamla frågeställningarna till liv igen. Jag måste återigen fråga mig om den speciella meningens med **mitt** liv, vilken uppgift jag hade i det stora sammanhanget. Den särskilda uppgiften var jag tvungen att ställa i relation till mina förutsättningar — en medelmåttig begåvning utan någon speciell förmåga utvecklad. Fanns det överhuvudtaget en uppgift och ett större sammanhang? Jag kom då faktiskt in på ett mycket lyckligt spår — jag tror att det berodde på att jag ännu inte hade fastnat i den kristna "programmering" som pågick i hem, konfirmerations- och skolundervisning. Jag fann fram till en egen, mycket enkel meditationsmetod som kanske inte ledde på djupet men som gav djup tillfredsställelse under lång tid. Parallellt med det utvecklades ge-

Artikelförfattaren. (Foto: Hans Bovin, Bildforum)

nom läsning av de dåtida modefilosoferna Martin Buber, Paul Tillich och biskop Robinson en livs- och världsåskådning som motsvarade mina meditativa erfarenheter.

Men på något sätt kom mina resultat att långsamt blekna bort. Förmodligen p. g. a. engagemang i examina, föreningar och planering för framtiden. Jag tog väl heller inte det andliga på riktigt allvar eftersom jag fortfarande tänkte mig en borgerlig framtid och materiell framgång. Tyngdpunkten låg trots allt i det jordiska. Jag såg t. ex. i min "andlighet" en möjlighet till försörjning. Jag ville vara professionellt andlig — "intellektuell", "avantgardist". I själva verket var jag bara en omogen gymnasist.

Under några år vid universitetet med studier i religionshistoria och filosofi körde jag fast ordentligt. Den hårda studietakten, prestationshetsen och tävlan på det intellektuella planet samt den mörkande tråkiga kurslitteraturen gjorde mig alltmer modfärdad och vilsen. Bristen på översiktlighet i ämnena skapade ett fullständigt inre kaos och mina studier förvandlades till utantillinläring. Det var därför i ett bottenläge jag började mina teologistudier i tron att jag skulle kunna bli präst i Svenska kyrkan. Trots allt fanns ännu en strävan kvar hos mig att förverkliga en andlighet i mitt liv. Det visade sig självfallet att situationen mångdubbelt förvär-

rades — först under grundkursen, sedan under språkterminernas döda tragglande av grekiska och hebreiska. Möjligheterna att smälta kunskapsmaterialet var helt stängda genom den forcerade takten och genom den atomistiska uppspaltningen av materialet och genom koncentrationen på detaljer. Dessutom rådde på det psykiska planet ett bekännelseångest som jag till sist underkastade mig. Egentligen kan jag inte riktigt beskriva hur det gick till, men plötsligt var jag utan tvekan den hetsigaste förespråkaren för trohet mot bibeln och bekännelsen. Genom den moderna s. k. rollpsykologin hade jag kommit till den slutsatsen att någon äkta, verklig transcendensupplevelse inte kunde äga rum, eftersom varje människa var förhandsprogrammerad av sitt referenssystem, sin tradition. Härigenom blev jag misstänksam mot varje form av subjektiv andlig erfarenhet, och då återstod som enda grund för tron bibeln och bekännelsekrifterna. Jag blev luthersk-ortodox.

Samtidigt gavs jag inblickar i det kyrkliga livet som inte lockade mig, och jag avskrev till slut planerna på en framtid inom kyrkan. Jag räddade mig över till ett bokförlag och fick verkligen intressanta uppgifter, som gav utrymme för hela min personlighet och ett totalt engagemang. Under förlagskrisen råkade jag emellertid ut för att företaget inte längre behövde mig och jag fick läg-

ga ner mer eller mindre färdiga projekt och resa mig upp och gå. Det var väl den första verkliga motgången i mitt liv. Jag hade vant mig vid att på det yttre planet gå från en framgång till en annan. Därför träffade denna motgång mig särskilt hårt. Dessutom växte det genom oförmågan att komma till ett verkligt resultat på det andliga planet fram en oregerlig trötthet som förvärrade situationen. Jag lyckades rädda mig över till ett annat företag — i kyrklig regi — där emellertid arbetsförhållandena var alldeles omöjliga. Jag flydde snart därifrån.

Egentligen är det här min andliga utveckling börjar. Eftersom jag inte längre stod i någon relation till kyrkan kunde jag slutgiltigt fråga mig vad kristendomen hade för betydelse för mig. Långsamt växte medvetenheten fram, att tron inte var något som djupt ingripit i min personlighet. Jag kunde äntligen erkänna för mig själv att Kristus som Gud och försonare av min skuld var mig fullkomligt likgiltig, att bibelläsning var oändligt långtråkigt liksom mäsandet och predikandet i alla dess former. Den "frälsning" jag längtade efter var en inre förvandling, inte ett försanthållande av dogmen att Jesus på korset dött för mig. Jag insåg att jag begått misstaget att identifiera kristendomen med andlighet. I själva verket hade den under årtusendenas lopp utvecklats till en materialism, med kulmen i vår tid. Denna medvetna frigörelse från en otroligt stark och ingripande tradition blev ett villkor för min vidare andliga utveckling.

Jag hade nu frivilligt försatt mig och min familj i en svår yttre situation. Vi flyttade till en gård i Hälsingland där vi fick lära oss att leva enklare och försaka mycket av det som varit självklart för oss tidigare. Faktiskt upplevde vi det positivt: vi kom närmare livet självt i det dagliga arbetet med händer och kropp. Det utvecklades en ny naturlighet och sundhet som inte funnits tidigare. Livet blev mera spännande och innehållsrikt. Under intryck från Francis Lappés bok **Recept för en fattig planet** övergick vi till vegetarisk kost genom att vi insåg den katastrofala situationen för livsmedelsförsörjningen i världen. Vi började odla vår egen mat för att åtminstone inte betunga ytterligare de svältande länderna. Vår nya livsföring medförde alltså en frigörelse från det kommersiella livet och de konventionella tänkesätten om hur ett riktigt liv bör gestalta sig. Livet

självt blev för oss ett experiment. Idén om livets bana som en karriär plånades ut och vi blev äntligen fria att bilda egna fria tankar utifrån ett noll-läge. Plågan som följde av svåra ekonomiska förhållanden, ångesten inför att ha gjort någonting av samhället otillåtet uppvägdes av denna nya upplevelse av verklig frihet. Långsamt har den övertygelsen gripit mig att ingen materiell förlust kan riktigt skada mig. Jag förblir densamme även om jag mister mina ägodelar och mitt hem. Tvärtom måste jag ju erkänna att den yttre framgången och förankringen i det jordiska i mitt fall varit ett hinder för frihetsupplevelsen.

Långsamt sjönk mitt tempo från hets till rytmiskt, systematiskt arbete. Jag fick lära mig att allt arbete har ett värde även om det inte ger utdelning i form av pengar. Tillfredsställelse blev nog belöning och ett nytt värde för mig. Det praktiska arbetet blev jag tvungen att om- och uppvärdera. Jag kunde plötsligt uppleva harmoni i arbetet, att det finns arbetsuppgifter som tillfredsställer hela personligheten.

Så växte den yttre situation fram som möjliggjorde en inre andlig utveckling för mig. Jag hade kommit in i en gynnsam yttre situation av lugn och rytm, där jag helt enkelt kunde vila ut. Mitt inre var egentligen nu bara ett tomrum — jag hade slutgiltigt frigjorts från allt inlärt jag samlat på mig under många år. Nu efteråt ser jag att detta tomrum var ett villkor för mottagligheten för nya och andliga impulser. Det var det tillstånd som mystikern Johannes av Korset kallade "själens dunkla natt", även om det i mitt fall inte innebar förtvivlan över andligt mörker. Det var det tillstånd som förutsätts för att det som de kristna kallar "nåd" skall kunna träffa människan och förvandla henne. Allt sökande, all aktiv strävan till förvandling och "frälsning" är egentligen meningslöst inför detta faktum — att "nåden" kommer till oss. Den kan vi aldrig genom egna ansträngningar gripa om eller vinna. Vi kan bara "nollställa" oss, göra oss mottagliga genom att befria oss från allt yttre och inre som binder oss och ställer sig hindrande i vägen.

I mitt fall var kristendomen ett hinder. Trossatserna, tyckandet, engagemanget, spekulationerna utan verklighetsunderlag, proselytmakeriet — i allt detta var jag centrum, den egna strävan, tron på den egna kraften. Kristus hade dött för mina

Björn Sahlin med sonen Martin

synder; den egna förvandlingen var därför inte så viktig.

Vad innebar då "nåden" för mig när den träffade mig? Dels vad mystikerna kallar "upplysning" och som följd därav en "stilla hänryckning" (Buber). "Nåden" träffade mig inte plötsligt, utan långsamt har en inre klarhet och förvisning vuxit fram. Begreppet "upplysning" innebär att det är fråga om en kunskap, en insikt, även om det inte är en kunskap om fakta, detaljer. Det rör sig om en outtryckbar kunskap om helheten, ett genomskådande av världen där alla ting underordnas och får sin givna plats — med ett modernt psykologiskt uttryck: ett tolkningsmönster. Ordet "upplysning" hänvisar också på ordet "ljus" som också beskriver vad det är frågan om. Upplevelsen av ljuset har alltid varit central hos mystikerna. I upplysningen framträder plötsligt tillvaron "förklarad", de dolda, bakomliggande sammanhangen framträder, förmågan att skilja mellan sant och falskt, ont och gott skärps, man blir mera lyhörd. Det framträder en helt ny klarsynthet som är användbar i varje enskild situation. Regler och lagar blir då meningslösa. Man får en inre ledning att lita till inför livets olika problem.

Såsom "mantra", som kanal för "nådes"-upplevelsen har för min del naturen tjänstgjort. Skönhetsupplevelsen av naturen har haft en "lyftande" verkan, slöjan över den dagliga, verksamhetsfyllda tillvaron har lyfts undan och gett plats för den mystiska upplevelsen. Det objek-

tiva iakttagandet av naturfenomenen och den vila naturen i sig kan skänka har förmodligen framkallat det tomhetstillstånd som är en förutsättning för mottaglighet. Därför värdesätter jag den orörda naturen speciellt högt. Detta tillsammans med förmågan att se på tillvaron som en helhet har fått en oerhörd betydelse för mitt sociala engagemang, som blivit allt starkare.

Jag har blivit fast övertygad om att vi i framtiden inte kan grunda samhällsutvecklingen på politiska ideologier framsprungna ur spekulativt tänkande. Tvärtom måste vi gå samma väg som mystikern — tillbaka till noll-läget och därifrån fram till helhetsupplevelsen. Bristerna i samhället idag är utan tvekan orsakade av oförmågan till helhetssyn. Min övertygelse genom "upplysning" är att vi på det kvalitativa planet — när det t. ex. gäller etik och estetik — inte kan nå fram till några bestående resultat utan att grunda dem på en andlighet, på nya andliga erfarenheter. Den sociala situationen kommer att förbli omöjlig så länge vi arbetar utifrån teorier och inte bygger på kunskaper om tillvarons sanna natur, främst så som den framstår i helhetsupplevelsen. I den mystiska erfarenheten, som är likartad över hela världen, tycks vi ha en möjlighet att nå fram till en gemensam, universell, total grund som skulle kunna förvandla både den enskilda människan i hennes inre och samtidigt därmed de yttre sociala strukturerna. Det låter utopiskt men är i själva verket vad som håller på att hända. Allt fler människor går denna andliga väg och blir så ledstjärnor för hela mänskligheten. Som en del av den "upplysning" jag fått del av ingår verkligen också förvisningen, att detta nya som växer fram hos mig inte bara är ett irrbloss i en hopp-löst oföränderlig värld utan att det har framtiden på sin sida och att segern är given. Tillfälliga motgångar blir som prövningar inför denna starka förtröstan om framtiden. Det är i själva verket fråga om förverkligandet av en helt ny tidsepok med helt nya värden och villkor för människan — en epok där människan slutgiltigt skall kunna förverkliga det specifikt mänskliga hos sig själv och helt lämna djurstadiet bakom sig.

Innebär den nya andligheten ett naturligt eller ett övernaturligt (supranaturalistiskt?) tillstånd? Jag har själv svårigheter att riktigt placera det. Det har för mig i alla fall

inte inneburit någon konflikt mellan natur och ande, jordiskt och himmelskt. Begrepp som "immanens" och "transcendens" går inte att applicera på mina upplevelser — sådana termer är för mig filosofiska konstruktioner. Typiskt kristna utslag för s. k. andlighet såsom världsförakt, världsflykt, askes, förakt för kroppen och tingen är helt absurda för mig. På sin höjd skulle jag kunna säga att anden är i naturen, men helst skulle jag nog vilja säga att anden är naturen, dvs. vidga naturbegreppet att innefatta även det andliga planet. Naturen har egna, uppbyggande, läkande, helande krafter, och jag tror att det är dessa som verkar "frälsningen" i oss. Det som utmärker människan just idag är hennes brott mot naturen, att hon ställt sig utanför och över den, plågar och föröder den som om hon inte vore en del av den. För att människan skall återvinna sin balans måste hon återta sin ställning som en del av helheten. Hon måste inordna sig för att få del av helhetens förmåga till helande. Naturen har en "återställande" förmåga — det är den läkeprocessen jag fått del av och skildrat här. Tillståndet före var ett **sjukdomstillstånd** som hade sin grund i brist på helhet. Tillståndet **efter** innebär en naturlig friskhet som har sin grund i delaktigheten i helheten — ett tillstånd som samtidigt innebär sann mänsklighet.

Men egentligen är det fel att polarisera de två tillstånden på det här sättet. Människans förvandling är utåt sett knappast märkbar. Jag fortsätter att brottas med alla de dagliga problemen precis som förut. Skillnaden är att det nu finns en grundstämning, den "stilla hänryckningen", som bär upp, som ger problemen deras rätta proportioner — i regel är de mycket små. Faran att duka under är mindre — evighetsperspektivet är så starkt att det inte lätt rubbas. Det som syns utåt kanske är tendenser bara — till förtröstan, tålmod, lugn, livsgladje. Man måste komma ihåg att fel och brister består och har en mycket djup förankring i människans natur.

Den vanliga människan har uppfostrats till att skapa sin egen position och framtid. Det är för mig en egoistisk syn även om den är omedveten och ingen kan göras ansvarig för att hon har den. Vi har lärt oss att forcera livet, erövra det, tillfredsställa våra egna behov. Med upplysningen har för min del följt en helt annan, mer balanserad syn. Efter att ha grundligt misslyckats i

mina ansträngningar att skapa en egen framtid, efter att ha upplevt motstånd och olösliga situationer och konflikter blev jag egentligen **tvungen** att "nollställa" mig. Det fanns för min del inte längre några linjer att följa. Jag måste vänta — och med det var de yttre förhållandena gynnsamma för ett andligt genombrott. Och med genombrottet följde **uppgifterna**.

Med mina nya erfarenheter har också följt en fast förvisning om att uppgifterna undan för undan kommer att ge sig själva. Nu är det inte fråga om befattningar och tjänster längre utan om livsuppgifter. Den enda förtjänsten jag kan få av dem ligger kanske i deras betydelse för min egen utveckling. Livsuppgifterna är **plikter**. Jag har upptäckt att man ändå alltid överlever och får det man behöver. Uppgifterna kommer utan att man behöver söka efter dem — de är också naturligt anpassade efter vars och ens förutsättningar. Och de **finns** för varje människa som frågar efter dem och som ställer sig till förfogande. I regel är de mycket enkla, precis som livet självt är enkelt i grund och botten. Det är vi som gjort det komplicerat och svåröverskådligt.

Det är viktigt att vi avstår från att planera, eftersom vi då föregriper den naturliga uppgiftsfördelningen. Vi måste lära oss att bli stilla och vänta för att inte gå miste om de arbetsuppgifter som har **verklig** betydelse för mänsklighetens och världens utveckling.

Så är jag tillbaka vid bilden av mitt liv som en pilgrimsfärd. Jag har gått från ett embryo och går mot en helhet. Jag är förvisad om att det finns ett mål och åtminstone anar vari det består — det slutgiltiga inordnandet i helheten. Uppgiften består i att förverkliga den egna helheten och hela mänsklighetens och världens helhet. Såsom en liten del men ändå som en del av helheten är också kraften för fullföljandet av uppgiften given mig.

**ROSENKREUZARNES
VÄRLDSÄSKÄDNING**
eller Mystisk Kristendomslära
av Max Heindel
belyser de kosmiska såväl som de
personliga levnadslagarna.
Kr 49:— plus porto
THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP
svenska sektionen
Box 40261, 103 44 Stockholm 40

Några händelser rapporterade av Lennart Mogren

Hans Granlid

Ett femtontal människor hade hörsamat den kallelse som författaren Hans Granlid sänt ut i sin nya bok *För en ny gemenskap*. Midsommardagens kväll samlades de vid det lilla stenhus som förvarar Mora stenar utanför Uppsala. Det blev ett angenämt meningsutbyte mellan medelålders män och kvinnor. Det handlade om nya samhällsformer och lite om de försök som gjorts och görs. Några kossor idisslade i en hage strax intill och skänkte gruppen sin uppmärksamhet. Vid halv tiotiden skingrades vi. Det var allt.

Christiania

Första hälften av augusti var det överlevnadsfestival i Christiania, fristaden i Köpenhamn som sedan flera år okuperats av invånarna. Samråd har skett med de kommunala myndigheterna, men förhållandet till dem är nu ganska dåligt. Kommunen vill riva hus på området som inte uppfyller vissa krav på brandsäkerhet och sanitära förhållanden. Det gäller ett 800-tal människor som bor på området — unga och gamla, konsthantverkare många. Flera har problem med sprit och narkotika. Idén har varit att skapa ett alternativt samhälle på ett slitet kasernområde i Köpenhamns centrum. Mitt intryck härrör sig från ett dygns besök. Visst finns det många friska, roliga idéer men ingen helhetssyn som kommer till uttryck. Smutsen och oredan dominerade. Människorna var splittrade. Det hela var en spillra från 60-talets protestväg bland ungdomen, som inte gjorde mig särskilt uppmuntrad. Se vidare artikel i DN 1975-08-28.

Småland

I Småland träffades en grupp för att komma överens om riktlinjerna till gemensam by baserad på lantbruk och småindustri. Vid mötet kom vi överens om att projektet ännu inte skulle vara moget för publicitet, inte ens för en så avgränsad läsekrets som Sökarens. Det finns nog orsak att återkomma. Stämningen i smålandsskogen var lugn, vänlig och samlad.

Ekoteket

Ekoteket heter en grupp i Stockholm som samlar information om solfångare, vindkraft och annan ekologiskt anpassad teknologi. I somras jobbades det också praktiskt: i en villa på Mälars höjden i Stockholm byggdes en solfångare för uppvärmning av vatten och lite senare köptes och bogserades en pråm från Göteborg till Stockholm. Den ska tjäna som grund till ett flytande ekologiskt hus. Det är alltså inte bara dokumentation som gruppen ägnar sig åt. Ekoteket har samlat och katalogiserat mängder av böcker, tidsskrifter, bilder, forskningsrapporter som är svåra att få tag i. Mindre grupper gör utvärdering av material inom de olika områden som ska täckas, exempelvis avfall, sol, vind, odling, samhällsformer etc.

Sigtuna

Den 19—21 september var det veckoslutskurs på Sigtuna folkhögskola. *Människa - Miljö - Energi - Ekonomi - Fred - Demokrati* var den något omfattande titeln. En av arrangörerna var JAK, Riksförening för ekonomisk frigörelse, men också Miljöcentrum, Studieförbundet och Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen medverkade.

Katrineberg

I januari—april nästa år ges en kurs i "Vår mark och vår odling" på Katrinebergs folkhögskola. Agronom Gunnar Videgård är en av ledarna för kursen. Det var han som talade om fördelarna med biologisk odling som ett fullvärdigt alternativ till traditionellt jordbruk i TV nyligen.

Ekoteket, Moderna Museet
Skeppsholmen
Fack
111 49 Stockholm
Tfn 08-20 40 43/23 65 20

JAK
Kungsgatan 18, 4 tr
111 35 Stockholm
08-20 24 45

Katrinebergs folkhögskola
310 58 Vessigebo
Tfn 0346-200 11

Rosenkorsare kongressar

Rosenkorsorden AMORC hade den 29—31 augusti sin årliga svenska kongress i Göteborg. Den fick i stor utsträckning nordisk prägel genom att så många medlemmar från Danmark, Norge och Finland mött upp.

Hedersgäst var danske stormästaren Arthur Sundstrup, som i 55 år tjänat Orden i Danmark. Ett rosenkors i guld överlämnades till honom som bevis på uppskattning för denna livsgärning.

De närmare 200 entusiastiska rosenkorsare som kunnat komma till kongressen bjöds ett välfyllt program under alla tre dagarna.

Odd Fellows lokaler i Göteborg hade anlitats för tempelmöten och föredrag, men på fredagsaftonen var det samling i de ordinarie kapitellokalerna och på lördagskvällen Rosornas Fest.

Bland föredragen kan nämnas rubriker som Kosmiskt medvetande, Mikrokosmos—Makrokosmos och Den moderna naturvetenskapens födelse, några historiska anteckningar.

För värdarna i Göteborg hade sommartinget 1974 — med mottot Gemen-skap - kunskap - utveckling — givit goda erfarenheter för de nu omfattande arrangemangen.

Gästande rosenkorsmedlemmar — bevarare av uråldrig visdom och sökare av allt större modern kunskap — gavs tillfälle till härlig gemenskap och tankeutbyte med likasinnade. Minnet av kongressdagarna med dess höjdpunkter av koncentration kommer länge att lysa och inspirera.

Bertil Nilsson

Stormästare A. Sundstrup i talarstolen på Rosenkors-Ordens kongress i Göteborg

GURUN — behövs han?

Av Karl Christiansen

Det hävdas ofta att för österländsk meditation behöver man en guru. *Utan guru ingen befrielse*, som det heter.

Vad som egentligen avses är att man inte kan lära sig att meditera från en bok, hur pålitlig den än är. Till och med en bok, som är skriven av en som med rätta kan kalla sig guru, är utan praktiskt intresse för den meditationsintresserade. Det skall vara en levande lärare som undervisar "från mun till öra" för att man verkligen skall ha något utbyte av lärdomarna och framgång på meditationens väg.

Är nu detta riktigt, eller rör det sig bara om en fördom?

Om vi ser på saken i historiskt perspektiv, finner vi att den muntliga traditionen är mycket äldre än den skriftliga. När vedaböckerna efter hand blev nedtecknade, hade de redan existerat i många hundra år som muntliga traditioner. Till och med Buddhas tal blev upptecknade först omkring 300 år efter hans död. Många generationer av gurus och chelas (lärjungar) hade alltså inget val, när det gällde undervisning. Den kunde bara ske muntligt, eftersom det inte fanns förutsättningar för en skriftlig fixering och spridning. I dessa gamla tider var det alltså helt självklart att man behövde en personlig guru, om man ville lära sig meditation. *Utan guru ingen befrielse*.

Men vanetänkandets makt förklarar inte allt. Det kommer också, vare sig vi tycker om det eller inte, ekonomiska faktorer in i bilden. Från begynnelsen var det viktigt för brahmanerna att deras vetande hemlighölls, eftersom deras maktställning vilade på detta vetande. Detta hemlighetsmakeri gick så långt att de krävde — i varje fall i teorin — att den sudra som smög sig till att höra den heliga och hemliga läran, skulle få flytande bly hållt i öronen. Men ekonomiska intressen hade också betydelse när det gällde den enskilde läraren. Det var vanligt att hans lärjungar måste arbeta åt honom i årtal eller betala dyrt, innan han belönade dem med sitt vetande. Om han hade nedtecknat sin undervisning och sänt ut den, skulle utbytet för honom

ha varit obetydligt. Exempel på denna inställning finner vi inte bara i den hinduistiska traditionen, utan också i rik mån i den så kallade lamaistiska i Tibet. Där säljer man regelrätt initieringar eller driver byteshandel med dem.

Det skulle vara alltför lättköpt att bara förargas över sådant. Den traditionella brahmanska gurun var gift och hade familj att försörja. Också ett munkkloster eller en ashram behöver medel för att kunna fungera. All förmedling av vetande, offentligt eller ockult, torde i det långa loppet få grundas på någon form av institution, som kostar pengar.

Men så tillkommer en sak som gör det hela mer invecklat, nämligen den mystisk-magiska aspekten. Det är inte bara en helig formel (mantra) som gurun lär ut, utan det är också en speciell kraft som han — oftast genom handpåläggning — överför till lärjungen, en magisk fullmakt att kunna tillgodogöra sig ljud- eller bildsymbolen (mandala). Detta gäller speciellt för både den buddhistiska och den hinduistiska tantra.

Detta är en sida av guru-problematiken som det är omöjligt att ta ställning till. Det är till syvende og sist en trossak eller en erfarenhetssak. Det finns inga objektiva kriterier för att slå fast om denna "kraftöverföring" är en realitet eller inte. Ifall man väljer en sådan meditationsmetod, behöver man utan tvivel en guru.

Men det finns många andra traditioner och metoder. En av vårt århundrades stora yogier var Ramana Maharshi. Han lärde ut den introspektiva, spörjande meditationen utan bruk av mantra eller bilder. Medvetandet skulle samlas kring själva existensens grundproblem: *vem är jag?* (Man skulle, väl att märka, inte använda detta spörsmål som ett slags mantra och upprepa det i tankarna!) Varje gång som någon av hans traditionsbundna indiska besökare frågade honom om man inte måste ha en guru eller en regelrätt initiering, fastslog Ramana Maharshi på det bestämdaste

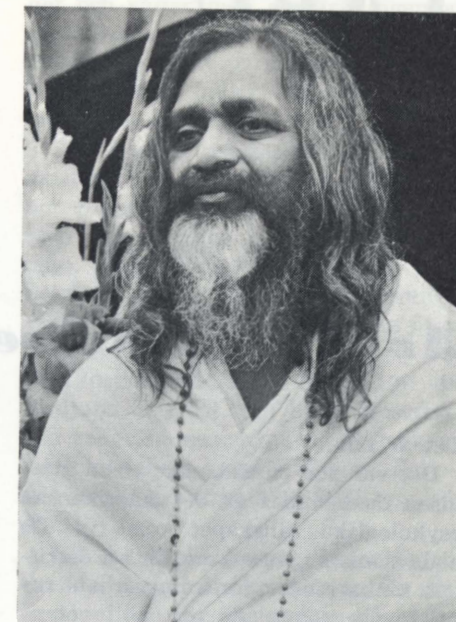
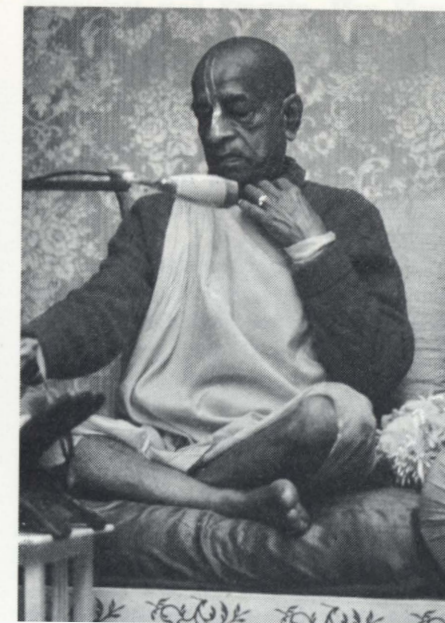
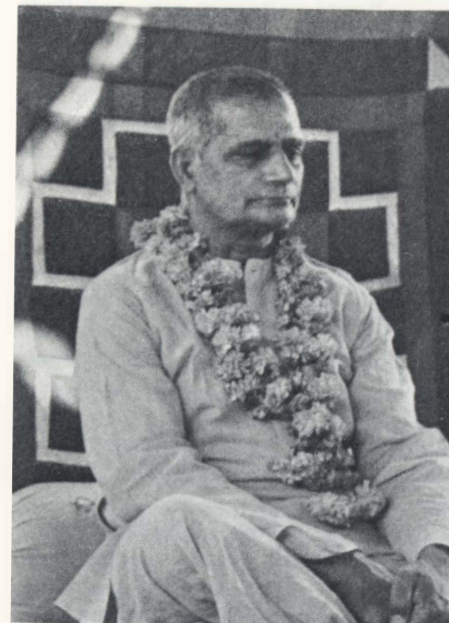
att detta inte var nödvändigt. Med hans metod kunde var och en meditera sig fram på egen hand!

Så har vi den ursprungliga buddhistiska traditionen, så som den utövas från Ceylon till Thailand. Den är mycket rik på meditationsmetoder, och den har också sina lärare och meditationscentra, men begreppet guru i indisk eller tibetansk mening är helt okänt. Och den utesluter på intet sätt att man kan klara sig på egen hand på grundval av lämplig litteratur och utan direkt muntlig undervisning. På denna liberala inställning kan jag ge ett slående exempel. Det omtalas i förordet till Nyanaponika Mahatheras bok "The Heart of Buddhist Meditation" och gäller en burmesisk munk vid namn U Narada, som omkring sekelskiftet vandrade genom stora delar av Burma för att finna den mest effektiva meditationsmetoden. Till slut mötte han en tydlig högt avancerad ordensbroder vid de berömda meditationsgrotterna vid Sagaing-fjällen. Då han hade ställt sin fråga, fick han en motfråga: "Varför söker du utanför Mästarens ord? Har inte den Enda Vägen, Satipatthana, kungjorts av Honom?"

U Narada följde rådet. Han studerade Satipatthanasuttor och kommentarerna, reflekterade grundligt över texterna och började meditera — helt på egen hand. Så startade han en ny meditationstradition som även spred sig till grannländerna och nu väcker intresse över hela världen.

Det är alltså faktiskt möjligt att med utgångspunkt i skriftstudium uppnå de högsta meditationsresultat utan personlig lärare eller guru. Detta faktum kan vara en tröst för alla som bor för avsides eller inte har råd att göra dyra resor för att få kontakt med en lärare.

Förresten beror föreställningen om lärarens oumbärlighet oftast på en felaktig uppfattning om meditationslärarens funktion. Man träffar ofta intresserade som tror att meditationsläraren är ett slags psykoterapeut som med frågor och förklaringar rensar upp i

Indiska guruer, verksamma i västerlandet, fr. v. Narayananda, Bhaktivedanta och Mahesh Yogi

elevens själsliga undre värld. Men så är det inte alls. Jag har träffat åtskilliga lärare i österlandet, men ingen av dem svarade mot västerlandets moderna begrepp om en själsläkare. De påminde snarare om tränare, som ser som sin uppgift att ge eleverna ett träningsprogram och hjälpa dem att genomföra det.

Karakteristiska var mina erfarenheter i Burma och Ceylon. Vid början av en sex veckors satipatthana-kurs i det förstnämnda landet fick vi betecknande nog ingen muntlig instruktion utan en skriftlig orientering, som vi skulle studera i lugn och ro innan vi satte igång med meditationen. Det var underförstått att dessa skriftliga anvisningar var mer än tillräckliga för den dagliga övningen. Vi skulle alltså med hjälp av denna lilla broschyr lika gärna ha kunnat meditera hemma.

Läraren kom in i bilden på ett helt annat sätt än vi hade tänkt oss. Varje eftermiddag skulle vi träffa honom vid en bestämd tid och avge en kort rapport, om vi hade svårigheter med koncentrationen, hade ont någonstans, kände oss upplyftade eller deprimerade, om vi hade visioner och vad de i så fall för tillfället gick ut på. Men han kom praktiskt taget aldrig med kommentarer, och absolut aldrig med några försök — som en västerländsk psykoterapeut skulle ha gjort — att tyda de bilder som kunde stiga upp för den inre synen. Men uppmuntran, ja. När det gick trögt med meditationen, när koncentrationen var eländig, då kunde

han säga: "Ta det som en ökenvandring. Vägen till målet går genom alla slags landskap, öknen är bara ett av dem. Men gå framåt. Du själv kan inte bedöma var du befinner dig. Svårigheter kan vara tecken på framgång!" Och när det gick väldigt bra, när vi kanske var överentusiastiska över en extatisk upplevelse eller en praktfull vision, kunde han dra oss ned på jorden igen: "Nu går du genom en blomsterhage, men fall inte för frestelsen att bli sittande där. Alla fenomen är förgängliga. Bara fortsatt, bara fortsatt!"

Och det var detta som gjorde hela resan värd, detta leende, uppmuntrande: "Bara fortsatt!" Lärarens egentliga betydelse låg inte i något som han lärde oss, utan i hans levande förebild och den uppmuntrande hållning, som han alltid intog. Han gav oss styrka att gå igenom detta intensiva och krävande meditationsprogram — något som vi knappast skulle ha klarat utan honom.

Hur mycket det är att föredra att ha skriftliga meditationsanvisningar som underlag för liknande kurser blev jag först uppmärksam på för ett par år sedan. Då damp jag av en tillfällighet ned i en satipatthanagrupp utanför Oslo. Under ledning av en Thai-munk hade gruppen under en hel vecka flitigt mediterat flera timmar före och efter det vanliga jobbet. Nu skulle det vara stor avslutningsmeditation hela söndagen ute i skogen.

Som bekant går satipatthana ut på

omväxlande sittande och gående meditation, och det var i den sistnämnda fasen som jag kom bort till gruppen och började observera den. Det är sant att de undgick att prata med varandra, i stort sett, men det var tydligt att gott och väl hälften av dem inte kunde ha haft särskilt stor nytta av den muntliga instruktionen. (Det är mycket möjligt att detta hade språkliga orsaker.) Man skall ju under gående satipatthana helt koncentrera sig på gåendet och se ned framför sig för att så litet som möjligt bli distraherad av synintryck. Men denna elementära regel hade några i gruppen inte förstått — de bara gick och stod och beundrade det vackra scenariet, stirrade upp mot himlen och ned i vattnet, och en liten krets samlade sig t. o. m. omkring en myrstack och observerade välvilligt intresserade småkrypens outtröttliga arbete. Thai-munken, läraren, var också närvarande, men han visade dem inte till rätta. Det kunde han inte heller, ty i stället för att ha uppsikt över sina elever och korrigera dem om nödvändigt, var han själv helt försjunken i meditation och lade inte märke till vad som pågick omkring honom.

En tid senare träffade jag en av deltagarna. Vi kom att tala om satipatthana. "Utan lärare går det inte", sa han med djup övertygelse. "Utan min lärare skulle jag inte kunna meditera."

Anm. Karl Christiansen, norsk journalist, bodde sju år i Indien där han arbetade som utlandskorrespondent.

TABU

Av Wm. F. Kofoed

Det är tabu.

Det var den slutsats som cirka åttatusen medlemmar av det amerikanska psykologiska sällskapet kom till. De hade samlats i New York för att diskutera tankar, idéer, forskningsarbete, resultat. De samtalade och höll vetenskapliga föreläsningar för varandra. Där var, som man kunde vänta, rikligt med meningsmotsättningar — och en lång, lång rad av ämnen — från tuggummi till döden.

Psykologerna var inte alls överens i fråga om tuggummi, huruvida det visade sig mer effektivt än vänliga ord som belöning åt ett barn för gott uppförande. Men medlemmarna av det psykologiska sällskapet var eniga i fråga om *döden*. Den var tabu.

På rent språk: ämnet döden är tabu som samtalsämne i Amerika. Man väntar sig inte att ni skall tala om döden. Inte andra människors död. Inte er egen död. Tabu.

Då det nu är så — *låt oss tala om döden*.

Varför inte tänka på döden? Förr eller senare blir den att räkna med — er död — min död — vi alla.

Varför inte tala om den — nu?

Vad är det hos detta ämne som gör det till tabu? Frukta? För smärta? För det okända? Eller för glömskan, som antas drabba den döde?

Eller är det så att vi är så vana vid tid och objektiv tillvaro att vi inte kan anpassa våra tankar till något annat?

Tiden som en dimension, nödvändig för materiell existens, tränger sig alltid in i ens tankar om liv och död. Man antar att tiden måste ta ett slut, när den inte längre är nödvändig för individen, ty det är svårt att bilda sig något begrepp om existens som inte har utsträckning i tiden.

Ja, vad det beträffar, så är det svårt att föreställa sig någonting alls utanför sinnenas räckvidd. Men det har gjorts djärva upptäcktsresor in i den tänkta, andra världen, och många instinktiva inblickar.

Det som William James kallade "känslan av det nuvarande ögonblickets tillräcklighet" hade Schopenhauer betecknat som "nuets identitet med allt nu i all tid" och utvecklat idén på detta sätt:

"Den som på ett instinktivt sätt är medveten om att det nuvarande ögonblicket — vilket är den enda form av realitet som finns i begreppets trängsta betydelse — har sin källa i oss och framspringer ur vårt inre (subjektivt) och inte utifrån (objektivt), kan inte tvivla på sin egen naturs oförstörbarhet."

Detta är inte ett så stort filosofiskt steg som det förefaller. Men innan vi går in på det, låt oss göra en utvikning för att i korthet ta i betraktande de intuitioner och övertygelser, ibland stridande mot ens lärdomar och förnuftsresonemang, som försätter även den höglärde i bryderi.

Jag citerar en man med vilken jag en tid hade redaktionellt samarbete. Han hade ett ovanligt vaket intellekt med en iver att forska och ifrågasätta som var mer än en produkt av hans två akademiska examina.

Han var materialist ut i fingertopparna. Han trodde mycket mer obetingat på den objektiva världen än på den subjektiva. Han trodde att hans kropps död också innebar *utsläckandet av hans medvetande*, vilket, när allt kom omkring, var blott och bart den fysiska funktionen hos ett fysiskt organ, hjärnan.

"Och ändå", medgav han en dag, "kan jag helt enkelt inte tro att någonting skulle kunna hända *mig* — mitt verkliga *jag*, vad detta än är. Jag känner det som att jag kommer att fortsätta att existera i eller utom tiden med eller utan fysiskt medvetande. Om detta innebär medvetande under en annan aspekt, som ligger utanför alla våra definitioner av ordet — vem vet? För mig står detta i en förvirrande motsättning till min objektivitet, men det förblir en orubblig övertygelse."

Denna övertygelse, helt och hållet

intuitiv, delas av otaliga människor, oberoende av bildning eller religiös tro.

Även det laglösa, så kallade kriminella sinnet vill ogärna medge slutet på "jag". När Rico, den inte ihopfantiserade mördaren i W. R. Burnetts opus *Lille Caesar*, själv genomborras av kulor och för första gången står inför tanken på sin egen död, skriker han tvivlande: "Guds Moder, kan detta vara slutet på Rico?"

Det återför oss till Schopenhauer, alltid betecknad som ärkepessimist, vilken en gång skrev en essay med den oförnekligt optimistiska titeln "Om läran att vår sanna natur ej kan förintas genom döden".

Han framlägger tanken att vad som ger oss förtrostan till att leva vidare utan ständig dödsfrukta är att vi alltid befinner oss med vårt medvetande i tidens centrum — den eviga tidens oföränderliga centrum — och aldrig vid dess ändpunkter. Ändå gör han klart både tidens och rummets illusoriska karaktär. Och han tillåter aldrig någon förväxling mellan å ena sidan de fysiska fenomenen i tiden och rummet och å den andra "tinget-i-sig".

"Hur kan vi tänka oss", frågar Schopenhauer, en mänsklig varelse bli till intet, "ett ting-i-sig här bli till intet? Att ett fenomen i tiden — denna alla fenomenens form — går mot sitt slut utan att tinget-i-sig därmed berörs, är en omedelbar intuitiv förnimmelse hos en; därför har människor i alla tider försökt att, på mycket skilda sätt, ge uttryck för denna förnimmelse. Envar känner att han är någonting annat än en varelse som en gång skapades ur ingenting av en annan varelse. På detta sätt uppstår förvisningen hos honom att fastän döden kan göra slut på hans liv, kan den inte göra slut på hans existens. Människan är något annat än ett levandegjort ingenting; och även djuret. Den som tror att hans existens är begränsad till hans nuvarande liv, betraktar sig själv som ett levandegjort ingenting; för fyrtio år sedan

var han ingenting, och om fyrtio år skall han vara ingenting igen."

Till återkommande frågor rörande fortsatt existens efter döden säger han kort: "Efter döden blir du vad du var före födelsen — och det blir lika naturligt och passande för dig som din individuella organiska existens är för dig nu."

Han hade föga tålmod med vad han kallade "vrångvisheten i kravet att en livsform som har en början, skall vara utan slut" — vilket skulle innebära två slags varande och två slags intet.

För Schopenhauer var det, som dog, den objektiva existensen. Människan måste förstå att "med döden går den objektiva världen (med mediet för dess närvaro, intellektet) under för henne, men det berör inte hennes existens, ty det är lika mycket realitet i det inre som i det yttre".

Han upprepar att det tillstånd till vilket döden skickar oss, är vårt ursprungliga tillstånd, ett tillstånd av "tinget-i-sig i motsats till fenomenet", som är det liv vi känner till. Och han gör sig av med det mänskliga medvetandet på ett sådant sätt att man inte beklagar förlusten. Efter individens död "är allting cerebralt, vilket varit blott hjälpfenomen, överflödigt, därför förlorar vi det. Dess försvinnande är detsamma som försvinnandet av fenomenvärlden, för vilket det blott var medium och inte kan tjäna som någonting annat. Om vi i detta vårt ursprungliga tillstånd skulle erbjudas att få behålla det sinnliga medvetandet, skulle vi undanbe oss det, liksom den lame som botats, inte mer bryr sig om kryckorna."

Kan detta, skuggor av biskop Berkeley och av Kant, vara en ärkepessimists ord? Det finns i dem en kärna av tillförsikt och hopp. Naturligtvis var, som vi alla vet, tinget-i-sig för Schopenhauer viljan-till-liv — oföränderlig och evig. Somliga skulle — var och en efter sin syn — kalla det Gud, eller skaparen, eller den yttersta orsaken, eller naturen, eller livet — varav döden är blott en episod.

Men neka inte pessimisten hans sista ord. Eftersom han betraktar viljan som det primära och eviga ljus som inte vet av varken tid eller död, och varav vi på något sätt är en del, tror han att den kan ha valt en bättre värld än denna att uttrycka sig själv i.

Föreställningen om det oförstörbara "jaget", som filosofer och mystiker haft sedan urminnes tider, delas av en del moderna vetenskapsmän, av vilka den berömda, framlidne fysikern Erwin Schrodinger inte var den ringaste.

Schrodinger var ingen lättviktare

med några mått mätt. Hans namn är förknippat med Einstein, Max Planck och de Broglie i samband med utarbetandet av kvantumteorin. För cirka 15 år sedan, då han var professor vid Dublin Institute for Advanced Studies, höll han en serie föreläsningar under beskydd av Institute of Trinity College, Dublin, över ämnet "Vad är liv?"

Föreläsningarna behandlade främst den fysiska aspekten av den levande cellen. Emellertid, det för oss i detta sammanhang mest intressanta var en epilog där vetenskapen sattes åt sidan till förmån för en subjektiv och filosofisk betraktelse av determinismen och den fria viljan.

Och här har vi återigen den intuitiva förnimmelserna av det oförstörbara "jaget" i var och en av oss.

Schrodinger medger att i kristen översättning är detta lika med att säga: "Härav följer att *jag* är Gud", vilket först synes chockerande, om inte ren förryckhet. Han föreslår att tesen ägnas såpass mycket uppmärksamhet att man finner att redan i Indien för flera tusen år sedan "erkännandet att Atman = Brahman (det individuella jaget är lika med det allestädesnärvarande, allomfattande, eviga självet) ansågs, långt ifrån att vara en hädelse, att representera kärnan av all insikt".

Här gör Schrodinger komentaren att, trots Schopenhauer och andra, blev denna idé inte upptagen i västerlandets tänkande.

I det han utvecklar tankegången, pekar han på ett häpnadsväckande och dock fullständigt uppenbart faktum — att "medvetande aldrig erfares i mångfald, endast i ental".

Till skillnad från österlandet accepterar västerlandet, så medvetet om materiens delbarhet, som en naturlig sak medvetandets delbarhet. Schrodinger är inte med på detta. Det är hans tro att det leder till det värsta nonsens och att "det enda alternativet är att helt enkelt hålla sig till den omedelbara erfarenheten att medvetandet är en enhet av vilken flertal är okänt; att det *finns* endast ett ting, och att det som synes vara en mångfald, blott är en serie av skilda aspekter av samma ting".

Här kommer vi återigen till frågan om "jaget". För att förlika sig med argumentet att "envar av oss har det odisputabla intrycket att summan av hans egna erfarenheter och minnen bildar en enhet, fullständigt skild från vad varje annan människa erfar", framlägger han idén att "jaget" inte är just dessa data av individuella erfarenheter utan "den grundsubstans i vilken de erfares".

Han accepterar "jagets" oförstörbarhet och slutar med anmärkningen att beträffande döden "är det i intet fall någon förlust av personlig existens att beklaga. Inte heller kommer det någonsin att bli det."

Den fysiska människan och hennes existens i tid och rum — och det "jag" om vilket denna människa är intuitivt medveten — har besjungits av visa män, poeter, helgon och mystiker, och det finns hos dem alla en anmärkningsvärd enighet, fastän de är skilda åt av oceaner och tusentals mil och till och med tusentals år. Kalla det vad ni vill, fördjupa er i det, och bygg filosofiska och religiösa system på det, försök att med inadekvata ord definiera det — det förblir *den aspekt av livet som inte dör*.

Allt detta, medger jag, höjer sig vida över tuggummi som ämne för diskussion, och jag finner inte någonting så nedslående i det att det gör sig förtjänt av den tabu, som nämndes av det amerikanska psykologiska sällskapet.

I själva verket kan tidpunkten för er död visa sig vara tidpunkten för ert liv.

Artikeln är hämtad från den nu nedlagda amerikanska tidskriften "Borderline".

HEALING!

F. S. Lind
dipl. massör o. sjukgymnast
Klostergatan 31
703 61 Örebro
Ring för tidsbeställning
019/11 33 79. Välkomna!

Ek

Paul Twitchell har i sin bok TIGERNS TAND på ett livligt och fascinerande sätt berättat om sin färd genom de andliga världarna. Få tror, att någon kan besöka himlen i själskroppen och återvända för att ge en detaljerad rapport, som den i TIGERNS TAND.

Pris kr. 20: — + porto.

ECKANKAR I SKANDINAVIEN

Fack

104 32 Stockholm 19

LYCKA

Lycka är något mycket sällsynt, prisat och missförstått.

En varaktig lycka är beroende av det mått av mognad man äger — och en del av denna kan härledas ur upplevelsen att vara desperat olycklig.

För lycka fordras åtminstone någon bildning eller skolning; man måste ha tillägnat sig ett visst vetande. Vidare fordras en förmåga att vara verksam och att intressera sig för världen omkring en. En naturlig uppskattning av frihet och ensamhet hör även till.

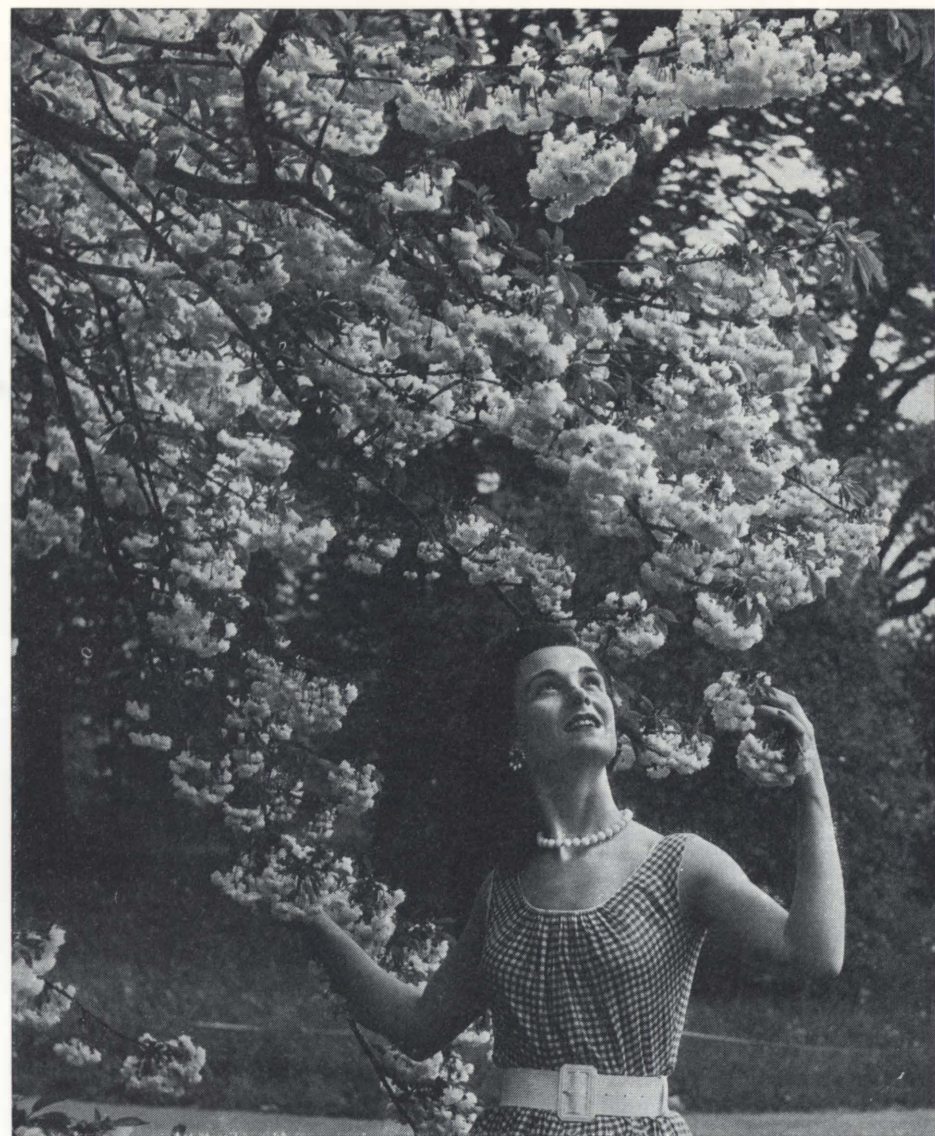
Släktskapet mellan lycka och sinnets mognad visar att de äldre vuxna har orätt som säger att lycka är ungdom och försvinner med tiden. Lyckliga människor kan vara i vilken ålder som helst, över 20. Barn är sällan lyckliga: de har utbrott av glädje, men deras hjälplöshet i en restriktiv vuxenvärld håller dem modfälda. Till dess deras personlighet stabiliserats, en process som i allmänhet avslutas efter 35 års ålder, är det troligt att de är olyckliga av tvivel på sig själva och förfäran över oredan i sitt inre.

Yngre vuxna kan beskriva sig som "lyckliga" — för att skydda sitt privata liv mot insyn. Men många av dem är utom sig över den tidens acceleration som de börjar uppleva. De kan tycka att åren rullar iväg utan att de åstadkommer någonting påtagligt eller tillfredsställande.

I det de sörjer över begångna misstag och felaktiga val de gjort, styr de i sin oro ut sig i skojiga pappershattar, ger parties, dricker för mycket, pratar för mycket och säger för litet. Alderdomen ser de som en katastrof, ett slutligt dåligt skämt i den falska drömmen att vara lycklig.

Ändå, över hela världen händer det män och kvinnor, de flesta i trettioåren, att de plötsligt, sedan de liksom vänt om ett hörn, står som fastnaglade av miraklet att finna sig lyckliga. Ingenting har förändrats i omgivningen, i familjen, ingenting är annorlunda — men allt ser ut att vara det.

Personligheten har samlat tillräckligt med erfarenhet för att göra

(Bild: Molly Jones)

sunda bedömningar, tillräcklig vitalitet för att älska, en del av klarhet och mod och åtskillig självtillfredsställelse. Det är som ett "knäpp" — och ett tillstånd av bestående lycka följer.

Sann lycka går inte att ta miste på. En kvinna jämförde det med den otvetydiga kvaliteten hos äkta födslovärk. "När man bär på sitt första barn", förklarade hon, "undrar man över vad värkar egentligen är för något. Och varje gång man upplever en kramp eller värk, undrar man om det är detta. Så med ens ger man ifrån sig ett skri av smärta. Det finns då ingen tvekan hos en, man vet att det här är det. — Att bli lycklig, det är likadant. Man tror att man är lycklig då och då under sitt liv, men när lyckan verkligen kommer, känner man omedelbart igen den."

Ingen föds lycklig. "Lycka", sä-

ger psykoanalytikern Erich Fromm, "är inte en gåva från gudarna." Det är något man uppnår genom inre skapande. Tomma människor, som saknar all tro på sitt eget värde och inte har någon självrespekt, har ingenting att ge — det är ett tillstånd av djup olycka.

Olyckliga människor klandrar sällan sig själva för sitt tillstånd. Det är fel på deras arbete eller deras äktenskap, eller det är föräldrarnas uselhet eller ödets gemenhet som bär skulden. Men den verkliga orsaken är deras livs bristande sammanhang. Sterila och förvirrade har de ingen värme att ge, varken i arbete, lek eller kärlek. De väntar apatiska på en visit av den goda fen och under tiden försöker de vända bort sin uppmärksamhet från ödsligheten och tråkigheten inom sig själva.

En av världens mest ansedda psy-

kologer, William McDougall, säger: "Ju rikare och högre utvecklad, ju mera hel och sammanhållen en personlighet är, desto mera kapabel är den att vidmakthålla lycka, trots plågor av alla slag som kan komma emellan."

Ingenting i världen gör det svårare att finna lyckan än strävan att finna den. Historikern Will Durant har berättat hur han sökte lyckan i kunskapen och endast fann desillusion. Så sökte han lyckan i resor och upplevde trötthet, i välstånd och erfor disharmoni och bekymmer. Han sökte lyckan i skrivande och blev uttröttad endast.

Men en dag såg han en kvinna vänta i en bil med ett sovande barn i sina armar. En man steg av ett tåg och kom fram och kysste ömt kvinnan och sedan barnet, mycket milt för att ej väcka det. Familjen körde iväg tillsammans och lämnade Durant med en förstummad insikt om lyckans verkliga natur. Han upptäckte, avspänd, att "varje normal livsfunktion har en del av glädje att ge".

När amiral Byrd trodde att han skulle dö på Rossbarriärens is, skrev han ned några tankar om lycka. "Jag insåg att jag hade förbisett att de enkla, anspråkslösa ting där hemma är de viktigaste i livet. När en människa når ett tillstånd av harmoni inom sig själv och med sin familjekrets, uppnår hon frid. Till sist är det blott två ting som betyder någonting för en människa, oberoende av vem hon är: hennes familjs tillgivenhet och förståelse."

En skribent uppgav att han hade varit en lycklig människa varje dag under sitt vuxna liv. Naturligtvis, medgav han, hade det funnits dagar då han varit arbetslös och hungrig, dagar av sorg, av illamående och sjukdom. Men vid alla sådana tillfällen hade han förmått kontakta det djupaste i sig själv, där det rådde säkerhet och lycka.

En ständig lycka som genomtränger personligheten är emellertid sällsynt — men världen överflödar av människor som uppnår allt större fragment därav. En psykolog som utfrågade 500 unga människor för att bestämma deras grad av lycka, gjorde den inte oväntade upptäckten att lycka och hälsa i allmänhet följs åt. Lyckliga människor tenderar att vara sjuka mindre ofta, återhämta sig snabbare, och de tycks till och med ha ben och vävnader som läker bättre. Lyckliga människor tycks även åldras långsammare. Deras hud har bättre färg, och

de går rakare än jämnåriga, som lider av nedslagenhet och orons gråhet och magerhet.

Konstigt nog har skratt litet eller ingenting att göra med lycka. Lugn, fridfull lycka skrattar eller skriker sällan. Den har alltför stor stabilitet för att behöva upphetsningens verktyg.

En fransman sa en gång att visa män är lyckliga över småsaker, medan dumbommar inte är nöjda med någonting. Emellertid har alla visa män varit dumbommar. Det finns en väg till deras omvändelse:

Räkna dina välsignelser — endast dumskallar plågar sig själva med beklaganden och anklagelser. **Stanna och njut** — Goethe, som var en specialist i fråga om lycka, förklarade att lycka inte är en övergående glädje utan en långlivad, hemlig

kraft. **Skärp dina sinnen när du iakttar människan och naturen** — ty förståelsen av den unika styrkan och skönheten hos alla varelser är kärnan av all lycka. **Frukta aldrig att satsa dig själv** — det stora livselixiret var enligt George Bernard Shaw att vara grundligt utsliten när man en gång skall kastas på skräphögen. **Dröj aldrig** — olycka näres av vanan att skjuta upp och leva till någon obestämd dag i framtiden.

Dr Erich Fromm har uttalat: "Lycka är bevis på framgång, hel eller delvis, i konsten att leva." Det finns få fullständiga framgångar, men det är aldrig någon omöjlig konst. Aldrig, aldrig omöjlig.

Efter June Callwood, "Love, Hate, Fear, Anger, and the Other Lively Emotions".

UR RECENSIONER:

"Jeg kan kun anbefale såvel nye som ældre UFO-interesse-rede at købe og læse bogen."

C. H. i UFO-Nyt

"Författarens redogörelse för UFO:s är hållen i en lugn och nästan ödmjuk ton. Den utgör ett välgörande inlägg i en debatt som ofta snedvridits av kategoriska påståenden."

Tord Hall i Svenska Dagbladet

"Ett slutgiltigt svar på frågan om vi är, eller har varit, besökta av främmande civilisationer kan man alltså i dag inte ge, men Magnussons bok utgör en värdefull källa om man vill förkovra sig i detta jättelika, mystiskt omspunna problemkomplex."

Carl-Magnus Stolt i Borås Tidning

"Magnusson — strävar inte efter att ge något entydigt svar. Han redogör för de fenomen som observerats och den forskning som finns på området. Så sakligt det går i en fråga som allmänt brukar betecknas som humbug och amsagor."

Tevje i Sjömannen

"... en balanserad inlägg, som inte propagerar för någondera sidan. Han låter rentav läsaren själv få ta ställning — och det är sällsynt i den inflammerade tefatsdebatten!"

Ulf R. Johansson i Kvällsposten

"Svagheter i Condonrapporten belyses obarmhärtigt. Bland det bästa i boken är kapitlet om astronomiprofessorn J. Allen Hynek, dels Magnussons egen intervju, dels sammanfattningen av viktiga punkter i Hyneks bok..."

Bertil Nilsson i GICOFF-information

Sven Magnusson:

"FLYGANDE TEFAT"... VAD SÄGER VETENSKAPEN?

Ca-pris 45: — inkl. moms (inb.).

I bokhandeln eller direkt från

Zindermans förlag

Box 310, 401 25 Göteborg 1. Tel. 031-13 78 32

DEN HÅRDE OCH HÄFTIGE JESUS

Av Gunnar Hillerdal

Jesus var en människa som hade svagheter i kött och blod som vi alla. Ja, han hade också "positivt onda drag: häftighet, ofördragsamhet, hårdhet, högfärd och kortsynthet". Så summerar Lars Gyllensten i *Evangelium enligt Matteus* i Dagens Nyheters serie *Bibeln läst idag* från 1966. Man kan för övrigt läsa Gyllenstens artikel och en rad andra författare i boken med samma namn från 1967 (förlag Rabén & Sjögren).

Var Jesus verkligen hård?

Gyllensten säger att "man har velat tänka sig Jesus som en vek och ädel och ömsint ljusgestalt, en skimrande Sankta Lucia av manligt kön". Den bilden har emellertid, fastslår han, inget stöd i *Bibeln*.

Jag tror att Gyllensten delvis har rätt men slår in dörrar som egentligen redan är öppna. Den veke, blide Jesus hittar man främst i jesusskildringar som har andra skönlitterära författare som upphovsmän, t. ex. i Emil Ludwigs *Människosonen* (svensk översättning 1928). Enligt Ludwig svek Mästaren sig själv en enda gång, då han uppträdde med våld i Jerusalems tempel och drev ut köpmännen. Det var en handling mot hans väsen. När Jesus mötte en skara barn, som sprang genom hallen, insåg han var han gjort. "I dessa barn återfinner den gode läraren sig själv, han vill gärna vara deras konung..."

I Schalom Aschs roman *Mannen från Nasaret* (svensk översättning 1941) möter ett liknande porträtt. Mästarens drag tecknas så: ansiktet är smalt och blekt, och på de tunna läpparna "darrade ett vemodigt leende". Även Asch framhåller Jesus som barnens vän.

Män kan också erinra om poeternas Jesus och finna snarlika teckningar. "Du milde Jesus, som står så skön / och blek på din Faders sida. / Bed för mig, bed att han hör min bön, / du, som ömmar för alla som lida." Så skrev en gång Harriet Löwenhjelm. Eller man kan tänka på en strof av Nils Ferlin: "Kan du höra honom komma, att han

kommer som en psalm / så djup och så drömmande stilla, / han vandrar dig till mötes i dagarnas kvalm / och han vill dig inte alls något illa."

Visst har det funnits en predikoliteratur i samma stil. Ändå vore det alldeles orätt att påstå att tendensen under senare decennier varit att framhålla "den milda rösten" (som inom skönlitteraturen Erik Axel Karlfeldt i *Höstpsalm* och Rune Jarleman i en dikt *Det är jag i Ny lyrik* 1939).

Det har faktiskt under senare tid blivit alltmer vanligt att framhålla kraftfulla drag hos Jesus. Fantasifulla historiker (t. ex. J. Carmichael i *Jesu död*, svensk översättning 1965) och sensationsmakare (läs journalisten Johannes Lehmanns *Rapporten om Jesus*, svensk översättning 1970) har rentav gjort honom till en revolutionsledare. Det gick t. o. m. så långt att en av samtidens främsta nytestamentliga forskare Oscar Cullmann (professor i Basel och Paris, mest bekant för sin forskning om Petrus och Rom) kände sig förärlig att skriva den väl avvägda *Jesus och hans tids revolutionärer* (svensk översättning 1970). Den boken dementerar lika eftertryckligt talet om en blid, drömmande Jesus som historiciteten bakom försöken att göra honom till upprorsledare.

"En ung man, hård i sin livshän- givelse." Sådant var Dag Hammarskjölds intryck av Jesus. Hans skildring av "en ung, hård man inför sitt slutliga öde" är väl värd att meditera kring:

"Sista kvällen, alltså: En ung, hård man: 'Förstår ni vad jag har gjort med eder? — Redan nu, förrän det sker, säger jag eder det. — En av eder skall förråda mig. — Dit jag går kan du inte följa mig. — Ditt liv vill du giva mig! Sannerligen — — Den frid jag äger giver jag eder. — Detta sker för att världen skall förstå att jag älskar fadern och gör som han bjudit mig. Stån upp, låt oss gå härifrån!"

Några diktare, t. ex. Ragnar Jändel i ett par kristusstrofer ("Kamrat, har du varit i Kristi värld? — — Tänker

du — — på ljuva melodier och en luft av mildhet och värme? — — Nej — — se isiddens väldighet — — blott ett frysande träd med sträckta armar — —) och Ezra Pound har gått längre än så, låtit hårdheten dominera bilden. Pounds *Ballad om den gode kamraten* (svensk tolkning av Johannes Edfelt) hör till de märkligaste jesustolkningar jag läst, även om övertonerna är tydliga. Pound låter Simon Zeloten, lärjungen som kanske en gång varit motståndsmän mot romarna, berätta. Om tillfångatagandet heter det:

När de kom med en skara att fängsla Vår Man var hans leende gott att se. "Låt dessa gå!" bjöd vår gode kamrat "eller ert blir Gehennas ve."

Men märkligast är skildringen av Jesu korsfästelse:

"När spikarna drevs i hans händer in, sköt en blodstråle, het och fri, i höjden, och hundar gav skall under skyn. Men han kvävde sitt ångestskri."

Jesus framstår i dikten som trotsigt okuvlig. Simon Ivraren minns till slut hans ögon inför döden: "grå som den sjö, där vinden går fri/och som knappast för sjöfart är gjord / — som Gennesarets sjö, när han kuvade den/ med två snabba, befallande ord".

Den häftige Jesus

Det är möjligt att Gyllenstens karaktäristik av Jesus retade och fortfarande förargar många kristna förkunnare. De borde dock inte hänga upp sig på påståendet om Jesu häftighet. Långt fler än Lars Gyllensten har samma intryck. Till exempel den franske juristen Paul Augier, som skrev boken *Jésus, pierre de scandale* ("Jesus stötestenen", tyvärr inte översatt till svenska). Augier framhåller starkt den lidelse som möter i evangelierna. Där finns inte rum för undanlidande kompromiss. Hövlighet och hänsynstagande i kontroversiellt borgerlig mening saknas:

"Förargelse, anstöt, skandal — Jesus inte bara tolererar det, han ger själv upphov därtill! Han var ingalunda den väluppföstrade och vedertaget vördnadsfulla person, man ville göra honom till, när man framhåller honom som förebild. Den 'milde ödmjuka Jesus' kan både vara häftig och vred. Brutalt kastar han ut månglarna ur templet. Både bord och bänkar välter han omkull. Han hotar med drunkningsdöden dem som inleder människor i frestelse. Han vågar säga att han 'är kommen i världen för att bringa eld och svärd och icke fred'. Han vet att han 'skall skilja fadern från sonen och dottern från modern'."

I samlingsvolymen *Vad Kristus lärt mig*, utgiven av Röda korset, kallade neurologen Nils Antoni Jesus för "bråkmakare". Lars Görling försvarade en gång i en kvällstidningsintervju sin hårt kritiserade bok "491" genom angrepp på den slappa kristna opinionen: "Men Kristus var en vänster-radikal..."

Häftighet och hårdhet — onda drag hos Jesus?

Avslutningsvis en replik till Lars Gyllensten i anledning av det citat som var utgångspunkten för min essä. Måste hårdhet och häftighet vara onda, "positivt onda drag"?

Det vill jag för min del förneka. Gyllenstens jesustolkning i övrigt är värd ett samtal, och jag skulle gärna

vilja återkomma i dessa spalter med några reflexioner kring den liksom kring några andra samtida svenska författaresser. Jag håller helt med Gyllensten — och det är när allt kommer omkring inte särskilt svårt att göra — att Jesus inte är "den bleke, överjordiske renlevnads mannen, den beskedlige herden, som fromsinta upplysningsmän vill göra honom till". Gyllensten försöker visserligen exemplifiera Jesu hårdhet och häftighet med särskilda bibelespisoder. "Som ett elakt barn" använder underverkens Jesus sin kraft för att få ett fikonträd att förtvina då det inte bär frukt när han är hungrig. "Han förbannar hela städer där folket inte tagit fasta på hans läror" osv. Det diskutabla i sådana passager gäller lika mycket Gyllenstens utläggning som Matteusevangeliet text.

Bortsett från sådant kvarstår frågan: Kan inte hårdheten och häftigheten i flera hänseenden värderas positivt? De kan ju innebära å ena sidan viljestyrka och personlig självdisciplin, å den andra ett lidelsefullt engagemang för något som bedöms som väsentligt och mot något som inte håller måttet.

Anm. Gunnar Hillerdal är rektor för Växjö Katedralskola. Han har varit docent i teologisk etik och religionsfilosofi, har skrivit flera böcker om Jesusgestalten och har ett stort intresse för "skönlitteraturens Jesus".

Socialstyrelsens enkät

På socialstyrelsen ville man veta om det finns något orsakssamband mellan s. k. sensitivitetsträning, skilda slag av religiös eller andlig verksamhet, meditation m. m. — och behov av psykiatrisk vård. Det hade framförts farhågor för att ett sådant samband kunde finnas. I februari vände sig därför socialstyrelsen till alla överläkare inom den psykiatriska sjukvården med en förfrågan om läkarna kunnat konstatera något samband. (Se Sökaren 6, 1975!)

I september utgavs en redovisning angående enkätundersökningen. Där meddelas att rundfrågan tyder på att sådana verksamheter som där berörs "totalt sett spelar en mycket underordnad roll som utlösande orsak till psykisk sjukdom". Vid endast 53 av c:a 335.000 intagningar för psykisk

vård under tre år finns ett säkert eller troligt orsakssamband med ifrågavarande aktiviteter. Av dessa svarar grupporienterad träning av olika slag, varav sensitivitetsträning är den mest kända formen, för sammanlagt 30 eller c:a hälften av fallen. För övrigt kan inga säkra slutsatser dras.

Socialstyrelsen tar ställning endast till "grupporienterade träningsmetoder". Den framhåller att risker där finns och att dessa måste beaktas av dem som anordnar träningen.

Socialstyrelsen nämner att "många av de efterfrågade aktiviteterna har ett positivt syfte, och från vårdenheter för alkohol- och narkotikaskadade har i enkäten påpekats att de även torde kunna medföra positiva mentalhygieniska verkningar".

Mind orer matter

Människor som menar att tanken omöjliga kan påverka materien och att bland annat Geller-fenomenen inte kan vara verkliga, glömmer att mind-over-matter ständigt finns. Psyket verkar ju på kroppen: en tanke i medvetandet ger upphov till rörelser hos t. ex. händerna. I varje vaket ögonblick styr medvetandet den materiella kroppen, ganska suveränt behärskande den fysiska organismen. Skillnaden mellan Uri Geller och en vanlig människa är att han tycks kunna direkt påverka materiella föremål, medan vi andra kan böja skedar osv. genom förmedling av vår fysiska organism: tanken verkar på händerna, som böjer föremålet. I botten finns i båda fallen ett beslut, som ger upphov till mind-over-matter. De skillnader som finns är intressanta, men behöver inte uppfattas som principiellt absolut särskiljande. De båda fenomenen har uppenbara likheter. Kroppen, som påverkas av tanken, är ju inte mindre materiell än den sked som Geller påverkar med sin tanke. Skillnaden är att det finns en förbindelse mellan psyket och kroppen enligt den ordning som råder i naturen, medan sådan förbindelse mellan psyket och skeden saknas. Geller krånglar sig på något sätt fram vid sidan av naturens lagar, han behöver inte en av naturen skapad förbindelse mellan tanke och yttre föremål för att, i viss mån, kunna påverka det. Men till all lycka är Geller-fenomen svaga och oförargliga. Ingen kan, såvitt bekant, verkligen rumstera om i naturen bara genom att vilja det, ingen kan med trons hjälp flytta berg — men små föremål, som tändstickor etc., tycks gå bra för somliga under stark koncentration, så som bland annat det väl undersökta fallet Nina Kulagina i Sovjet visar.

En svår filosofisk fråga är hur fysisk materia kan påverkas av något, det mentala, som antas vara av icke-fysisk natur. Det finns flera förslag till lösning; ett är att den materiella världen liksom tankevärlden är mental, att alltså materiens former är mentala bilder (*mayas* illusoriska värld enligt vediskt tänkande).

LIVET FORTSÄTTER EFTER DÖDEN!

Spiritualismen ger bevis.

Begär vår boklista med senaste nyheter!

Bokförlaget Excelsior AB
Box 5314, 102 46 Stockholm 5

Det sanna framåtskridandet är av andlig art

Det mest karakteristiska draget hos hinduismen är dess syn att allt liv är en enhet. Växter, djur och människor bildar en familj. Gud är deras gemensamma fader och naturen deras gemensamma moder. Guds ande uppträder som liv i växter. Den uppträder som medvetande såväl som liv hos djur. Och den uppträder som förnuft såväl som medvetande och liv hos människor. Det är sålunda en gradvis utveckling uppåt — från materia till liv, från liv till medvetande och från medvetande till förnuft. En människa är närmare Gud, som är en fulländad ande, än ett djur, och ett djur är närmare Honom än en växt, och en växt är närmare Honom än en livlös sten. På liknande sätt är en god människa närmare Gud än en dålig människa, ett helgon är närmare än en syndare. Av allt detta ser vi att sant framåtskridande är andligt framåtskridande. En människa är en högre andlig varelse än ett djur, en god människa är en högre andlig varelse än en dålig människa. Ju mer av andliga kvaliteter en människa har, desto närmare är hon Gud, som är fulländning av alla andliga kvaliteter.

Vad är andliga kvaliteter? Det är godhet, sanning, rättvisa, barmhärtighet, kärlek, vänlighet. . . Ju mer vi odlar dessa kvaliteter hos oss själva och främjar dem hos andra, desto mera gudalika blir vi. Precis som växterna har kommit till ur jorden och djuren ur växtriket och människorna från djurriket, så arbetar Guds ande i människan för att föra henne till ett högre plan. Vi ser i världen många människor som ännu befinner sig nära djurens nivå. De äter och dricker, de hatar och kämpar och har inget högre liv än så. De ljuger, bedrar och begär andra synder och blir så till och med värre än djuren. Men vi ser också en del människor som alltid är sanna, som gör väl mot andra och som till och med offrar sig själva för andras skull. De är människor som är på väg mot Gud. Vid sällsynta tillfällen får vi också människor som Buddha, Kristus och Gandhi, vilkas liv är ett enda offer för medmänniskornas bästa. De är människor som höjt sig högt över djurens

nivå och uppnått det gudomliga. I varje tidsålder och varje land har det funnits människor som varit mer eller mindre av detta slag. De kallas helgon, visa män, profeter och rishier. De är mänsklighetens naturliga ledare på dess långsamma resa från djurriket till Guds rike.

Våra framsteg på denna resa bör alltid bedömas efter vår karaktär och inte efter vår börd. Det har ingen betydelse om vi är födda högt eller lågt i samhället, om vi har ljus eller mörk hy, om vi är vackra eller oansenliga, om vi är rika eller fattiga, eller om vi är män eller kvinnor. Men det har betydelse om vi är goda och rättfärdiga eller syndiga och orättfärdiga, om vi är vänliga eller elaka och om vi är sanna eller osanna. Om vi är rättfärdiga, vänliga och sanna, befinner vi oss på vägen uppåt. Men om vi är syndiga, elaka och falska, befinner vi oss på den nedåtgående vägen.

Vi ser nu vad syftet med vårt liv i denna värld är. Det är att utveckla alla våra moraliska och andliga egenskaper till högsta nivå och bli åtminstone så gudalika som möjligt. Det är detta som hinduerna kallar *moksha* eller *mukti*. Alla vårt livs omständigheter — våra svårigheter, vårt lidande och våra villkor, goda eller dåliga — är blott de medel som ges oss för vår andliga utveckling. Precis som slagpåsar och gymnastikredskap är medel med vilka vi utvecklar kroppens styrka, så är våra svårigheter och lidanden i denna värld de medel med vilka vi skall utveckla själens styrka. Vi bör aldrig glömma bort att livets syfte är andlig utveckling och inte att vi skall bli rika eller mäktiga eller ens lyckliga på andras bekostnad. En människa kan vara millionär eller härska över ett stort kungarike, och ändå, om hon inte har några höga andliga kvaliteter, är hon inte bättre än ett djur. Å andra sidan kan en människa vara mycket fattig och inte inneha någon hög post i samhället, och ändå vara rik i anden och ha ett betydande gott inflytande över andra mäniskor. Ja, alla världshistoriens heliga män har valt fattigdomen, gett upp det världsliga och blivit Guds tjänare genom att leda mänskligheten närmare dess mål. I vårt land i synnerhet har de religiösa ledarna, från Upanishadernas rishier fram till Mahatma Gandhi, varit människor som avstått från världen och dess ägodelar. Det är från sådana människors exempel som vi skall förstå målet för det mänskliga livet på jorden. De har lärt oss att människans mål är att bli fulländad så som Gud och att leva i Honom för alltid.

Professor D. S. Sarma, Indien

Prajna, intuitionens ljus

Prajna är ett inre ljus, olikt förståndets ljus, eftersom det inte beror av logiska slutsatser och resonering utan av ett slags inre kännande. Det är inte etiskt neutralt, så som förståndsprincipen i hög grad är, utan beror väsentligen av en etisk livssyn. Det är inte överlägset arrogant och självhävdande utan vilar på ödmjukhet och passivt accepterande av ljuset inifrån. Det utvecklas bäst genom tyst meditation och övande av sanna dygder. Det väcks i allmänhet genom inflytande från någon andligt utvecklad person; det är det bästa sättet som det kan komma till oss på. Man ser således att prajna är olikt förståndsprincipen och inte bara en utvidgning av den till en högre dimension.

Under yogaträning spelar detta upplysande prajna en central roll. I forntida indisk undervisning lades stor vikt vid prajna (ofta under namnet buddhi) och guruerna riktade mycket mer sin uppmärksamhet på utvecklandet av denna förmåga än på intellektet. Guruerna prövade noga sina elever med avseende på deras lämplighet för detta slags utveckling och krävde en sträng livsföring med absolut sanning och kyskhet för att bereda lärjungarna för mottagandet av det högre ljuset. Deras undervisningsvägar tycks oss märkliga, men om vi betraktar dem noga, skall vi finna att de har stor psykologisk betydelse. De syftade inte till att ge klara definitioner och principer utan ställde endast problemen för sina lärjungar och förväntade att dessa skulle lösa dem med sitt eget inre ljus. Det finns överflödande många exempel i Upanishaderna på hur gurer ledde sina elever steg för steg genom att tvinga dem att tänka ut och försöka komma underfund med den sanning som de ombetts utforska. Ibland tog denna process åratals, och moderna aspiranter på kunskap skulle knappast underkasta sig detta. Men guruerna visste att det gällde att bygga upp en förmåga och att det inte kunde ske kvickt och lättvindigt. Därför använde de sig av varje medel, inklusive sanskritspråkets dunkelhet och tvetydighet för att tvinga eleverna att i oförtrutet

lärande göra sin inre resa med hjälp av intuitionens ljus. Man väntade sig att detta, tillsammans med den etiska disciplin som krävdes, och guruns personliga inflytande, skulle leda till öppnandet av en intuitiv förmåga. Liksom alla system kom också detta att missbrukas, när det kom i svagare händer, och till slut blev det bara tomhet och meningslösa hårklyverier av det. Men ursprungligen var idén riktig, och den har även nu i vår tid stora möjligheter om rätta förutsättningar skapas.

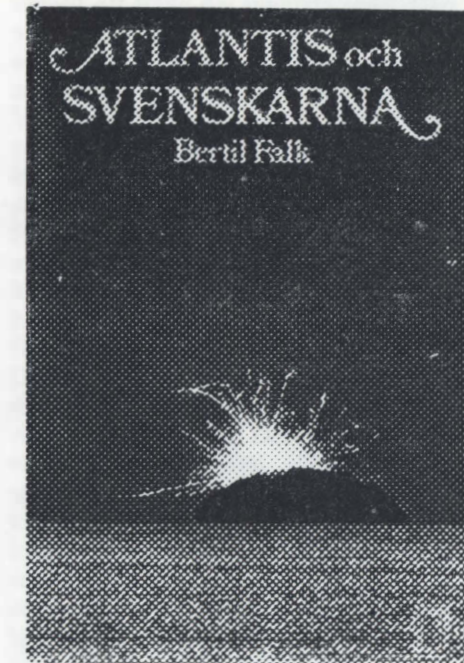
Nu kan man fråga, hur det kommer sig att även sådana människor som kan förmodas äga detta ljus, ofta gör misstag. Man skall förstå att ljuset förnimmes i sin renhet blott i psykets högre regioner, och problemet att så att säga få ned det på jorden, är förenat med många svårigheter. Förståndet börjar bearbeta det, våra förhoppningar och fördomar börjar färga det, vår fruktan och våra hämningar stiger upp för att jämkna på det, och vid den tid då ett praktiskt beslut kan fattas, är dess ursprungliga natur och kraft mycket förminskade. Jag har ofta lagt märke till att religiösa människor med högt utvecklade etiska begrepp och ädel karaktär först reagerar *rätt* på vissa problem men snart förlorar sig i en mängd sofisterier. Detta händer även med människor av fläckfri vand, vilka ännu inte kan anpassa sig till vår tids sociala problem, vilka måste ses i ett ljus som är oberoende av de forntida *sastras*. Här är det uppenbart att prajnas ledning blandas med intellektuella idéer och även fördomar, och så blir resultatet inte en sann återspegling av prajnaprincipen. Vi får inte klandra prajna för att det inte ger oss korrekt ledning, om vi inte lyder dess bud, antingen på grund av feghet eller lättja.

Man skall också komma ihåg, att, liksom allting annat som sker djupt i psyket, kan prajnas ljus tolkas korrekt endast efter lång övning. Den som strävar efter det inre ljuset, måste alltså lära sig att lyda dess bud och följa dess anvisningar så långt som möjligt. Att individen iakttar absolut sanning är mycket viktigt i detta sammanhang, eftersom även små eftergifter för konventionell osanning (så svårt att undvika i det praktiska livet) kan leda till allvarliga förvrängningar, och så vägrar det inre ljuset att göra tjänst. Det psykologiska problem som här finns, är av mycket delikat natur, och det behövs stort moraliskt mod och envishet för att komma till rätta med det. Varje medveten vägran att se ljuset på grund av socialt tryck eller för lättjans och bekvämlighetens skull, skapar en permanent blind fläck. Alla fördomar och en gång bestämda idéer som blan-

das med ljuset, leder till förvanskning av sanningen. Endast om individen är mycket beslutsam och ärlig i sin inställning, kan han lyckas med att ska-

pa prajnas ljus inom sig så att det verkar som en pålitlig vägledare.

Professor Madan Gopal, Indien

Har Du läst den fantastiska boken om Atlantis?

Cirka pris Kr.39:-

Det är en mycket, mycket bra skriven bok. Hejigt skriven, men mycket, mycket bra skriven. (Åke Ohlmarks i Vetandets värld, Radions P1)

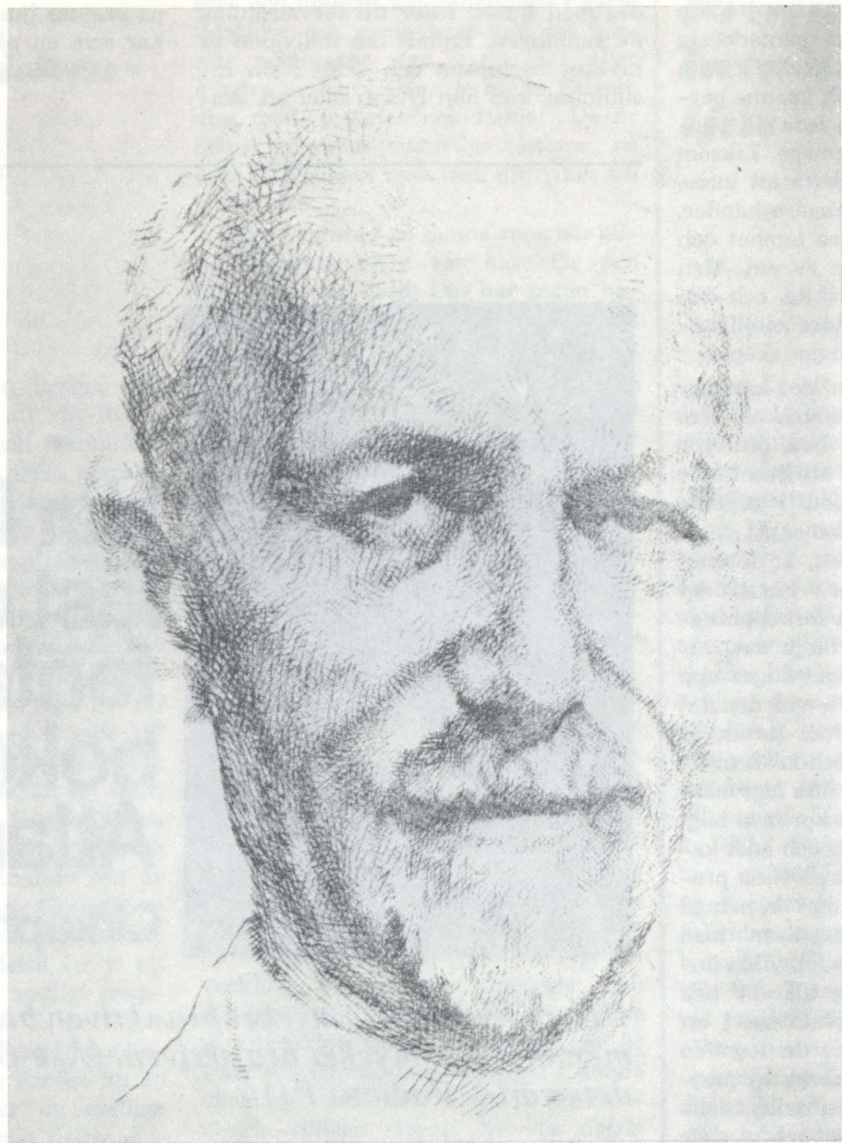
En verkligt trevlig bok, småfräck i teorierna . . . (Roland Adlerberth i Göteborgs-Posten).

En både rolig och fantasieggande genomgång av olika teorier om det sjunkna Atlantis . . . (Ulf Schenkmanis i Biblioteksbladet).

Julklassen mitt i prick till dem som vill drömma sig bort till det som kanske en gång var. (Ylva Blom i Folket).

. . . det är sällan en vetenskaplig framställning är så fängslande, ja spännande som denna bok. (Mauritz Norberg i Västerbottens Folkblad).

Atlantis och svenskarna av Bertil Falk finns hos alla välsorterade bokhandlare. Har Du svårt att komma till en bokhandel kan den också beställas direkt från Lindqvist Förlag AB, Box 17037, 104 62 Stockholm. Tel. 08/84 04 15. I Syd-Sverige 040/48 54 18.

PAUL BRUNTON

en modern filosof och mystiker

Av ANNA C. BORNSTEIN

Dr Paul Brunton är en banbrytare inom den moderna mystiken och filosofin. Hans största insats är nytolkningen av urgammal österländsk visdom. Denna har han inte mottagit och accepterat "färdigserverad" i ett särskilt system, utan han har tillägnat sig den genom studier, forskning och vägledning av olika levande mästare i Asien. Hans författarskap återspeglar hans eget livslånga sökande. De sanningar han formulerar är inte bara intellektuellt genomtänkta och vetenskapligt belysta, utan de är också något så sällsynt som ett fullödigt uttryck för hans egen livserfarenhet.

När jag börjar skriva denna korta presentation, lägrar sig en stor stillhet över mig. Jag söker länge efter ord som är klara och enkla nog att göra rättvisa åt Paul Brunton och hans verk. Jag ser honom för min inre blick — en rak, ljus och fridfull gestalt: det spontana och vackra leendet, blicken, grå och outgrundlig, stilla förankrad i evigheten. Han tycks så intensivt närvarande och samtidigt så fjärran, precis som den höga, filosofiska insikt som han så värtaligt skriver om — en insikt så omedelbar att det inte behövs något skarpt tänkande för att uppfatta den, men ändå så avlägsen och upphöjd

att människan bara kan uppnå den efter en lång och mödosam strävan och utveckling.

Den väg som Paul Brunton själv har vandrat och som hans böcker kartlägger och förklarar, kan uppdelas i ett mystiskt och i ett filosofiskt skede, även om dessa delvis sammanfaller och man inte bestämt kan säga var det ena slutar och det andra tar vid. Mystikern vänder sig inåt för att med hjälp av yoga, koncentrations- och meditationsövningar till slut finna vägen genom psykets djupare, undermedvetna skikt in till det innersta, gudomliga jaget.

En övning som Paul Brunton före-

slår är att man, genom att ställa frågan "vem är jag?" försöker spåra jag-känslan tillbaka till dess transcendentala källa. Trots sin skenbara enkelhet omfattar denna övning det väsentliga i all mystisk praktik. Nybörjaren kan inleda med en intellektuell analys för att skapa den rätta hållning som krävs för verklig meditation. — Människan måste själv vara förmer än den fysiska kroppen. Hon står i ett ägandeförhållande till den. Därför kan hon inte bara vara sin kropp. Under drömmen, när kroppen är överksam, fortlever jag-känslan oförändrad, även om den är förbunden med andra egenskaper och känslor än i det vakna livet.

Är tankarna och känslorna jag själv? Här är det genast svårare att skilja jaget från det som inte är jag. Det är svårt att skilja mellan jag-känslan och andra tankar och känslor. Men intellektuellt kan det ske, om man betraktar tankarnas och känslornas relativa flyktighet och obeständighet i jämförelse med jag-känslan, som är densamma från vaggan till graven. Men att uppnå en verklig och varaktig insikt som inte bara blir en intellektuell slutsats, utan en hörnsten i ens liv, är ytterst svårt och kräver i regel många års meditation. Det förutsätter att man kan varsebli sina tankar som något objektivt och yttre i förhållande till jaget — att man i stället för att "tänka" och "känna" kan se sina tankar och känslor komma och gå och bli ett vittne till dem. De blir då ett uttryck för den sanna individen, ett yttre skikt av denna.

De flesta har någon gång varit med om att de blivit tilltalade utan att höra det, eller att de har riktat blicken rakt mot en människa utan att se henne. De var djupt försjunkna i sina egna tankar. De var "frånvarande" från kroppen. Uppmärksamheten var inåtvänd. — Meditationens första steg är att avsiktligt, genom koncentration vända bort uppmärksamheten från omvärlden och den fysiska kroppen. Till en början krävs det endast att man kan försjunka i tankar, funderingar kring ett ämne, t. ex. frågan vem är jag? Nästa steg är svårare. Man måste nu med fördjupad koncentration kunna hålla fast vid en enda tanke eller avsikt — i det här fallet frågan "vem är jag?". Färden bär genom psykets djupare skikt, som är som ett upprört hav och där faran är stor att man blir överväldigad av starkt känsloladdade tankar som hittills varit undermedvetna. Den enda utvalda tanken blir nu den farkost vid vilken man klamrar sig fast för att rida ut dessa stormar. Detta är den region som inom jungiansk djuppsykologi kallas det kollektivt un-

dermedvetna.

Den nyförvärvade koncentrationsförmågan och självdisciplinen kommer väl till pass i det dagliga livet. Sökarens liv blir intensivare. Hans förmåga att uppleva fördjupas — både på gott och ont. Han uppnår högre toppar, men kan också sjunka djupare ned än tidigare. Under dessa starka sinneständelser måste han hålla fast vid sitt uppsåt att finna det innersta jaget. Han vill frigöra sig från det laddade tanke- och känslolagret i det undermedvetna som hittills behärskat och styrt hans liv bakom kulisserna, utan att han genomskådat dess mekaniska, tvångsmässiga natur. Han har ju trots att dessa tankar och känslor varit uttryck för hans fria vilja. Inom yogan sägs det att yogin i detta skede "förbränner de karmiska fröna". Själva plantan, som här är analog med hans yttre, synliga liv, existerar ju redan latent i fröet. Genom att gå tillbaka till fröet ointetgör man tvångsmönstren och vinner större frihet. — Det är dessa frön eller "rottankar" som vi vanligen är starkast identifierade med och brukar kalla "oss själva". Att frigöra jag-känslan från dem är därför ofta både smärtsamt och svårt. Men mystikern, som söker sitt innersta jag, kan inte låta sig nöja med mindre än att nå fram till det egentliga jaget. Hans längtan driver honom hela tiden vidare. Det är som om en strömvirvel gripit tag i honom — ett sug som omfattar hela hans varelse. Om han kan överlämna sig helt åt dessa krafter, kommer de till slut att föra honom till målet: det sanna jaget.

Av Paul Bruntons mystiska böcker finns två på svenska, *Till Indien* och *Den hemliga vägen* (båda på Larsons förlag) och två kommer i höst i svensk översättning, nämligen *Den inre verkligheten* och *Till Egypten* (också hos Larson). Vidare finns *The Quest of the Overself*, *A Hermit in the Himalayas* och *A Message from Arunchala*.

Till Indien skildrar författarens första möte med Indiens mystik och mästaren Ramana Maharshi, när han som ung företog sin första resa till Indien. Den hemliga vägen är en lättfattlig introduktion till mystisk praktik. Om den läses och förstås rätt, kan den led-saga sökaren ända fram till det mystiska målet. I *Den inre verkligheten* är det centrala ämnet den ömtåliga frågan om världsliga plikter och om hur ett kontemplativt liv kan nå sin högsta mening i förening med praktisk handling och tjänst i världen; boken ger också en ingående tolkning av *Bhagavadgita* i detta avseende, och där behandlas även den esoteriska innebörden av vissa delar av Matteus- och

Johannesevangeliet. *The Quest of the Overself*, som skall komma på svenska 1976, förklarar ingående den självanalytiska och meditativa metod som skisserats i *Den hemliga vägen*. Där förekommer klara och detaljerade beskrivningar av inre, mystiska upplevelser, vars enkelhet, nakenhet och totala frihet från religiös och mystisk dogmatik gör dem unika i såväl österländsk som västerländsk mystisk litteratur. *A Hermit in the Himalayas* ger en personlig inblick i författarens tanke- och känsloliv under den tid då han levde i andlig tillbakadragenhet i Himalaya.

Vid kontakten med det innersta, gudomliga jaget uppfylls mystikern av en svindlande sällhet. Det kan hända att han får en vision av bländande ljus. Han kan känna det som om han uppgår och helt försvinner i detta ljus. Det är en extatisk upplevelse som griper in i hans liv och förändrar det i grunden. Men extasen och stillheten tar alltid slut. Även då mystikern på ett avancerat stadium av meditationen kan uppnå kontakt med det gudomliga jaget, är insikten ändå inte grundmurad och helt tillfredsställande. När han återigen vänder uppmärksamheten utåt, finns världen kvar. Det existerar fortfarande en dualitet mellan världen och den gudomliga Anden som han funnit inom sig. Han är ännu åtminstone till en del bunden av sina sympatier och antipatier, goda och dåliga egenskaper och djupaste känslor. Han har bara upplevt en tillfällig frigörelse, men vill gärna tro att han nått det slutliga målet. Han har redan genomlevt och lidit mycket. Han är som en bergsbestigare som nått upp till en topp som länge hägrat som den högsta men som när han äntligen kommer dit och lyfter blicken, får syn på ännu en topp som tornar upp sig framför honom. — Paul Bruntons senare verk, *The Hidden Teaching beyond Yoga*, *The Wisdom of the Overself* och *The Spiritual Crises of Man* behandlar denna sista klättring — sökandets slutskede — som han kallar den filosofiska vägen eller den filosofiska urskiljningens yoga.

Det är omöjligt att i en kort artikel redogöra för det väsentliga i denna subtila filosofiska disciplin. Det får räcka med att säga att sökaren nu under en lång integrationsprocess måste ta in världen i sig själv och försöka förstå dess innersta väsen, som är lika andligt och gudomligt som människans innersta jag.

Den gudomliga Anden, som Paul Brunton kallar "Rent Medvetande", är uppenbar överallt. Det existerar inte något motsatsförhållande, ingen dualitet i den yttersta sanningen.

Medan meditationen tidigare intagit en central plats i sökandet, kommer världen nu i stället att stå i fokus. Meditationen och den mystiska upplevelsens sällhet behöver inte försakas. Men eftersom sökaren nu är inriktad på att uppnå ett varaktigt transcendentalt medvetande, som är oberoende av vad han gör — om han mediterar i ensamhet eller är verksam i världen — och oberoende av hans sinnesstämning, kommer helt naturligt andra problem i förgrunden. Han inser så småningom att det till stor del är hans vanetänkande som sveper en slöja över verkligheten och hindrar honom att varsebli den. De s. k. materiella tingen består av tankeformer i lika hög grad som hans subjektiva idévärld. Det råder endast en gradskillnad av intensitet mellan dem, inte någon oöverbrygglig motsättning i deras innersta väsen. Uppmärksamhetens intensitet bestämmer tankeformernas verklighetsvärde. Den fysiska världens tankeformer är av kollektivt ursprung — och således gemensamma för hela mänskligheten — medan den subjektiva inre tankevärldens rörlighet och plasticitet kommer sig av att det gäller individuella tankar som tänkes av en enda och därför inte har samma laddning. Vi lever i ett mentalt universum. Sökaren måste med hjälp av det inre ljus som han funnit försöka förstå förhållandet mellan världen och tankarna och mellan tankarna och det rena medvetandet i sig själv. Det inbegriper dels teoretiska, metafysiska studier och dels en tillämpning av dessa på de egna upplevelserna, tills sanningen sjunker in i märgen. Detta är ett helt annat begrepp om filosofi än vi är vana vid.

Sökaren kan inte tillgodogöra sig abstrakta sanningar som går utöver hans egen faktiska kunskaps- och erfarenhetsnivå. Han kan förberedas intellektuellt för kommande upplevelser. Men att förstå denna filosofis svärgripbara tankar innebär ytterst att man förverkligar dem. Steget är långt från att tänka en tanke intellektuellt och till att känna, att "smälta samman" med dess sanning.

Sökaren måste utveckla sin karaktär. Han måste vara en helgjuten och balanserad människa innan han kan uppnå transcendental insikt.

Den filosofiska yogan är således en lång livsprocess som inte kan klaras av i en handvändning. Dess höga mål ligger förborgat i en fullkomlig frid och stillhet. Vi som ännu inte nått dit kan bara uttala vår åsikt om vad vi tror. Men vi gör klokt i att lyssna på de få som vet...

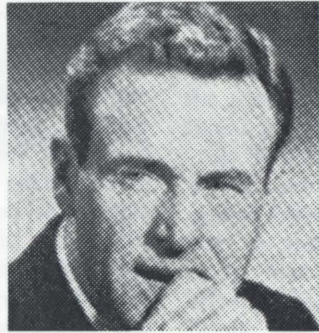
Litet är känt om Paul Bruntons liv. Han har aldrig framträtt som någon

personlig guru eller kultledare. Tvärtom har han konsekvent avvärjt och förhindrat försöken att skapa en organisation eller religiös kult kring hans lära. Han föddes 1898 i London och bröt upp från en karriär som skriftställare och redaktör. Längtan efter andligt livsinnehåll och sanning drev den skeptiske västerlänningen att lämna kariären och sin ombonade tillvaro för att resa till Indien. Han kom att tillbringa en stor del av sitt liv i österlandet, där han förutom mästaren Ramana Maharshi också sammanfördes med andra filosofer och heliga män, från vilka han mottog en unik personlig vägledning. Han levde i kloster och eremitboningar. Under många år reste

han sedan vida omkring på föreläsningsturnéer i Europa, USA, Kina och Ceylon. Sedan mer än tjugo år lever han ett stilla och tillbakadraget liv i Europa.

Anm. Anna C. Bornstein, 32, utexaminerades från Journalistinstitutet i Stockholm 1965. Hon har arbetat som frilansjournalist i USA, där hon bodde 1966—1974 (återkom till Sverige i januari i år). Under de senaste fem åren har hon helt ägnat sig åt "att meditera, studera filosofi, psykologi och astrologi för Anthony Damiani, som är personlig vän till Paul Brunton". Hon har översatt tre av Bruntons böcker till svenska och kommer förmodligen att översätta de övriga också.

KANSKE ÄR DETTA INTE ERT FÖRSTA LIV PÅ JORDEN?

Nya platser som Ni besöker eller människor som ni möter på gatan kan förefalla Er förunderligt välbekanta. Minns Ni kanske dem från ett tidigare liv?

Ni kanske funderar över varför Ni lever på jorden just nu och vad som är syftet med Ert liv. Det finns hemligheter som har att göra med vårt liv och vår andliga utveckling, vilka inte urskillningslöst kan berättas för den stora allmänheten. Om Ni känner ett allvarligt behov av upplysning om Era inre skapande krafter och deras användning har Ni nått det stadium där ROSENKORS-ORDENS undervisning kan bli till hjälp i Ert dagliga liv. Lär Er hur Ni kan göra Er personlighet gällande i umgänget med andra människor och hur Ni på så sätt kan förbättra Era arbetsförhållanden och Era sociala relationer.

Använd de krafter naturen skänkt Er för att uppnå resultat som är utom räckhåll för Er i Er nuvarande situation. ROSENKORS-ORDENS lättfattliga vägledning gör det möjligt för varje klartänkt man och kvinna att få ut mera av sitt liv, att glädja sig åt ett större mått av frihet, att erfara en ny, aldrig tidigare upplevd känsla av förnöjsamhet.

ROSENKORS-ORDENS huvudmål är ett mänsklighetens sanna Brödraskap. Orden är en osekerisk, opolitisk och filosofisk organisation och i de länder där den är representerad registrerad som en ideell organisation.

Vi erbjuder Er vår introduktionsskrift "Mästerskap i livet", som har tillkommit för att ge sina läsare en sammanfattning av detta icke-kommersiella brödraskaps historia och syftemål.

Denna inbjudan innebär dock ingen förpliktelse från Ordens sida att bevilja varje person, som önskar erhålla vår introduktionsskrift, medlemsskap.

ROSENKORS-ORDEN A. M. O. R. C.
SVENSKA STORLOGEN

	Sekreteraren A. R. D.	
	Den Internationella Rosenkors-Orden A.M.O.R.C.	
	Box 3031, 262 03 Ängelholm, Sverige	
	Jag är uppriktigt intresserad. Sänd mig utan kostnad ett exemplar av Er	
	introduktion "Mästerskap i Livet", som upplyser om förvärvandet av denna	
	kunskap.	
	Namn	
	Postadress	

VEM SADE VAD?

Kulturell frågelek för Sökarens läsare
av Olle Wedholm

Wedholm

Detta är en form av frågesport, som man kan roa sig med i ensamhet eller tillsammans med vänner. Frågorna besvaras med "ja" eller "nej" och de rätta svaren återfinns på sidan 26. En poäng för varje rätt svar.

	Ja	Nej		Ja	Nej
1. Var det Hj. Söderberg som skrev: "Det finns ingen sanning, endast åsikter"?			15. Var det Johan Henrik Kellgren som författade Uppsala universitets devis: "Tänka fritt är stort, tänka rätt är större"?		
2. "Det finns ingen sanning." Är det sant?			16. Är det finansminister Gunnar Sträng som sagt: "Fan va överklassen är bra att ha i alla fall"?		
3. Har Sökaren någon gång behandlat klärovojt diagnostik vid sjukdomsbehandling?			17. Var det Euklides som yttrade: "Giv mig en fast punkt och jag skall rubba jorden"?		
4. Var det Karl XII vid Bender som yttrade: "Här står jag och kan inte annat"?			18. Har Albert Einstein påstått att "allt vetenskapen lärt mig och fortsätter lära mig, stärker min tro på fortsättandet av vår andliga existens efter döden"?		
5. Är reinkarnation detsamma som själavandring?			19. "För religionen är endast det heliga sant för filosofin endast det sanna heligt." Har Ludwig Feuerbach skrivit det?		
6. Är "Sålunda talade Zarathustra" en sammanställning av Zarathustras tankar?			20. Var det Oscar Wilde som yttrade: "Ryktet om min död är betydligt överdrivet"?		
7. "Filosoferna har försökt förklara världen, men nu gäller det att förändra den." Är det ett påstående av Karl Marx?			21. Har Elsa Beskow skrivit: "Blott en dag — ett ögonblick i sänder"?		
8. "Denna världen är en bro, gå över den, men bygg icke din boning där." Har Jesus sagt detta?			22. Är UFO — den vanliga beteckningen för s. k. flygande tefat — en förkortning av Utan Förnuftig Orsak?		
9. Jag var ledsen för att jag ej hade några skor, ända tills jag träffade en man, som inte hade några fötter." Är det ett arabiskt ordspråk?			23. "Låt en människa övervinna vrede med kärlek, Låt henne övervinna ont med gott, låt henne övervinna girighet med frikostighet, lögn med sanning! Ty hat upphör icke någonsin med hat, hat upphör medelst kärlek; detta är en gammal regel." Är de orden av Franciscus av Assisi?		
10. "När människorna inte tror på varandra blir jorden ett helvete." Är det ett japanskt visdomsord?			24. Var Anna Maria Roos en helbrädgagörerska?		
11. "Blod är en mycket egen saft." Var det läkekonstens fader, Hippokrates, som sade detta?			25. Är det den amerikanske filosofen Ralph Emerson som har gett oss följande uppmaning: "Bliv själv en bättre människa, och världen är genast en sämre mindre"?		
12. "Med seende ögon se de intet och med hörande öron höra de intet, ty de förstå det icke." Står det i Bibeln?					
13. "Bön är telepati med Gud." Är det någon okänd som sagt detta?					
14. "Liksom biet samlar honung, men lämnar blomman utan att skada dess färg och doft, så må den vise bo bland människor." Är det manne ord av Sokrates?					

Per Ragnar: Reflexioner

— Kan man verkligen tro på en allsmäktig Gud?

Frågan ställdes senast häromdagen i en frågespalt i tidningen Vår Kyrka.

Och prästen Carl-Åke Söderberg svarar: "En oerhörd och plågsam fråga som ingen av oss undkommer, ingen som överhuvudtaget bryr sig om Gud. Jag önskar jag kunde ge alla, som plågas av den, ett sådant

svar på hela problemet, att vi sa till oss själva: — Visst ja, så måste det vara! Och det svaret får vi hoppas på hos Gud en gång, knappast förr."

Det finns redan idag andra svar. Så här säger den danske vismannen Martinus, och nu citerar jag olika ställen i hans verk Livets bok.

1. Världsalltet är Guds organism och de levande väsendena hans medvetenhets- eller livsorgan.

2. Alla väsens jag utgör tillsammans Guds jag och alla väsens organismer är Guds organism.

3. Gudomen måste alltså avvika från det vanliga levande väsendet därigenom att den icke har något makroväsen över sig. Genom att framträda som det absolut enda existerande exemplaret av sin art är det helt utan medväsen. Det kan aldrig någonsin föröka sig. Och trots detta kan det heller aldrig dö ut, utan skall i all evighet förbli ett i sig själv existerande, totalt "ensamt" väsen. Det har som nämnt inget medväsen över eller vid sidan av sig. Det skiljer sig från alla andra väsen därigenom att det inte har någon "yttre" värld. Hela dess medvetande är en "inre värld".

4. Då varje levande väsen är identiskt med Gud och Gud är identisk med varje levande väsen, kan ingen sann och fullkomlig gudsdyrkan äga

rum utan att bestämmas av vårt förhållande till nästan.

5. I Guds rike kan inte försiggå något, som verkligen är onyttigt. Väsendena kan inte heller hållas nere i ett helvete, som de inte har något som helst gemensamt med eller dragning till, och vars konsekvenser de för längesedan har utlevt i sitt medvetande.

6. Gentemot denna gudom existerar oundgängligen och evigt varje existerande väsen, likgiltigt om det är mikrokosmiskt, makrokosmiskt eller mellankosmiskt väsen. Alla dessa levande väsen är Guds organ och kroppar, genom vilka han kan manifestera sin allmakt, allvisdom och allkärlek gentemot varje enskilt levande väsen.

7. Ingen kan komma bort från Gud. Allt och alla är något av detta eviga väsen. Och i detta väsen måste allt och alla därför evigt vara.

8. Gudomen kan sålunda inte vara på ett ställe någonstans utan är allestädes närvarande.

Den som har ögon att se med och öron att höra med förnimmer genom dessa textutdrag reinkarnationstankens bärighet och karmalagens giltighet.

Med en upplevelse av dessa som realiteter, förnims sanningen i orden "Gud, i vilken allt lever, rör sig och finns till".

betydelse för filosofin, ja även för naturvetenskapen och religionen. Professor Hardy tror att om telepatin räknas in i vårt vetenskapliga vetande, kommer detta att innebära en revolution och få lika stor betydelse för 1900-talet som utvecklingsläran hade för 1800-talet.

Hardy understryker att vi lurar oss själva om vi tror att våra nuvarande begrepp om livet och utvecklingen är mer än en ytterst liten del av sanningen; det allra mesta återstår ännu för mänskligheten att upptäcka under en nästan ändlös rad av år. "Vi står bara på tröskeln till förståelse av det levande."

★

Nyligen gjorde tidskriften *New Scientist* en enkät bland sina läsare om deras inställning till parapsykologins resultat. Mer än 1.500 personer svarade på de frågor som ställdes. Av dem hade 63 procent någon akademisk examen (29 procent av samtliga hade hög-

re examen), 13 procent var universitetsstudierande och bara 5 procent saknade skolutbildning utöver den obligatoriska skolan. 25 procent av de svarande ansåg att ESP (utom sinnlig varseblivning) var ett bekräftat faktum, 42 procent betecknade ESP:s existens som sannolik — endast 3 procent menade att ESP var något omöjligt; av återstoden ansåg 19 procent att ESP var en avlägsen möjlighet, och 12 procent betraktade ESP som något det saknades kunskap om. (Dessa siffror utgör p g a något fel tillsammans 101 procent.)

Professor Hardy och Robert Harvie kommenterar: "Det blåser verkligen en förändringens vind i den vetenskapliga världen i dag." Kanske det. Men det är väl troligt att det fanns en mycket högre procent ESP-positiva bland dem som brydde sig om att svara på enkätfrågorna om ESP än bland dem som inte gjorde detta. (Hur stor läsekrets tidskriften har är obekant.)

BREV

Under rubriken *Opålitligt om meditation* skriver Karl Christiansen i Sökaren 7, 1975 om Bernhard Hegardts bok *Meditation i öster- och västerland*. Han går med stor skarpsinnighet och intellektuell skärpa till kraftig attack mot boken. Den vimlar av fel och missförstånd, säger han. Utan att vilja göra anspråk på vare sig Hegardts sextioåriga erfarenhet av meditation och dess filosofi eller Christiansens lärdom vill jag ändå komma med några personliga kommentarer till boken. Christiansen ställer i början frågan om Hegardts bok kommer med något nytt. Jag vill peka på några sådana värdefulla punkter.

Meditation presenteras ofta som en teknik, en metod att nå avspänning, oavhängig av varje form av filosofi. Men Hegardt visar klart att varje meditationsform förutsätter en filosofi, dvs. en världsbild och en livsåskådning. Han visar också att zenbuddhismen framför allt är en form av buddhism och inte kan förstås isolerad från buddhismen.

Förhållandet mellan världsbild—religion—vetenskap är ett tema som återkommer på flera ställen i Hegardts bok. Finns det världsbildsantaganden inom den moderna naturvetenskapen som pekar mot vad Hegardt kallar kunskapsreligion? Framställningen är här inte på alla punkter slutförd, det finns saker att tillägga, men det ges många impulser.

Ett annat tema rör förhållandet meditation—psykoterapi. I det sammanhanget nämns Huber. Dennes erfarenhet av zenmeditation är av centralt intresse (oav-

sett hur Huber betedde sig i andra sammanhang). För en närmare granskning av Huber vill jag bara hänvisa till Erik Götlands *Aspects of psychotherapeutic processes*. Analogin meditation—psykoterapi är central. Här kommer begreppet självinsikt in.

Meditation är inte primärt avsett för avspänning. Det är en väg till självinsikt och till personlighetsförändring. Att sedan flertalet meditationsmetoder (som ju är framvuxna i religiösa sammanhang) syftar längre än till självinsikt och personlighetsförändring är en annan sak. Personligen har jag funnit Hegardts behandling av visualiseringsmeditationerna värdefull. Här finns många intressanta paralleller att dra, t.ex. med Hanscarl Leuners katatyma dagdrömsteknik. (Om denna se Götling!)

Slutligen understryker Hegardt etikens roll. Detta är utomordentligt viktigt för att klargöra att meditation inte har varit, inte är och aldrig kan bli enbart en teknik att bli lycklig på. Varje meditationsform förutsätter en etik.

Jag har läst Hegardts bok inte som ett religionsfilosofiskt arbete (även om förf. är religionsfilosof till professionen) och inte som ett religionspsykologiskt arbete, utan som en personligt skriven redogörelse för sextio års studier och erfarenheter. Såsom jag ser det är *Meditation i öster- och västerland* ett väsentligt bidrag till litteraturen om meditation.

Jag vill slutligen endast kort bemöta några av de många skarpa invändningarna från Christiansen.

De jesuitiska övningarna är enligt Christiansen inte av intresse för oss. Jag är inte säker på det. Det framgår att där finns en kärna av psykologisk förtrogenhet som kan vara värdefull att ta vara på. (Se vidare i Hegardts bok *Religion och själsträning!*)

"Vanliga människor" fruktar att de kommer till skärselden osv. påpekar Christiansen. Det borde ha framgått att Hegardt talar om hinduismen och buddhismen såsom de framträder ur texterna, och med buddhister och hinduer åsyftar dem som har en tro grundad på dessa skrifter.

Hegardt har enligt Christiansen närmast gjort sig löjlig genom att till ett citat av Tucci tillägga kommentaren att den som mediterar skall identifiera sig med ett Om. Hur skall man kunna identifiera sig med en stavelse frågar han med en närmast nietzscheansk ironi. Men Hegardt skriver inte att man skall identifiera sig med stavelsen.

Det utkommer idag en allt större litteratur om meditation. Det är uppenbart att kommersiella intressen ligger bakom många metoder som utlovar lycka på minimal tid och maximal effektivitet. Här talas det inte om självinsikt. Här

förekommer inte etik. Bernhard Hegardt har tillsammans med Wilfrid Stinissen och Hans Hof bidragit till att höja kvaliteten på litteraturen om meditation. Därmed är emellertid inte sista ordet sagt. Tiden är nu mogen att översätta arbeten av Tucci, Guenther, Anagarika Govinda för att inte tala om alla värdefulla arbeten som skrivits av tibetaner de senaste åren.

Jan Bärmark

EXPERIMENT... Forts.

medvetet arrangerade fuskchanser måste vara litet utvecklad. Det är typiskt, att C var den enda som inte kunde visa upp något resultat — hon hade heller inte försökt att fuska. Experimentatorerna drar inte någon slutsats av detta i samband med det faktum, att hon var äldst i gruppen, 13 år. Om man bortser från vad experimentet gick ut på, så skulle en psykolog antagligen dra slutsatsen, att barnets "moraliska hållning" till en förelagd uppgift blir mer skärpt med stigande ålder.

Det kan förtjäna att nämnas — utan några synpunkter på fusk eller inte — att i senaste numret av *Teosofi i Norden* berättar ett ögonvittne om ett framträdande av Uri Geller i Sydafrika. Geller plockar upp ett antal barn ur salongen och låter dem under hans ledning utföra samma böjande av skeddar som han själv — antagligen till deras egen stora förvåning.

Men som slutsats till Dr Pamplins och Mr Collins rapport kan man kanske säga, att experimentet har genomförts med en klar avsikt att avslöja fusk. Inbyggt i experimentet har varit, att man skall *locka* barnen att fuska. Vidare har man — av rapporten att döma — varit medveten om de psykologiska förutsättningarna för ett paranormalt experiment men inte tagit hänsyn till dem. (Man talar t.ex. om "det egna vardagsrummets avspända atmosfär".)

Försöket har egentligen bara bevisat en enda sak — och den kände vi redan till: — när någon med äkta (eller föregivna) paranormala färdigheter utsätts för en kravsituation hemfaller han eller hon lätt till fusk för att uppnå de resultat, som experimentet förväntas ge.

Litet tryckfel

har insmugit sig i recensionen under rubriken *Drömmar, drömmar...* i Sökaren nr 7. I sista stycket står felaktigt lättförklarligt. Det skall vara lättförståelig.

Telepati

"Telepati är nu ett experimentellt fastslaget faktum", skrev framlidne C. D. Broad, som var professor i moralfilosofi i Cambridge (död 1971). Och han ansåg att de telepatiska fenomenen knappast kan förlikas med den vanliga vetenskapliga synen på sambandet mellan kropp och själ, enligt vilken det själsliga är ett bifenomen till hjärnan. "Dessa fakta är därför av den allra största filosofiska betydelse", fastslog han.

H. H. Price, professor i logik i Oxford, har skrivit att telepati är något som inte alls borde finnas, om den materialistiska teorin är sann; men telepati finns, och därav följer att det måste vara något allvarligt fel på den materialistiska teorin, hur talrika och imponerande de *normala* företeelserna än är, vilka stöder den.

En filosof som tog telepatin på allvar var den framstående professor

Henry Sidgwick i Cambridge, vilken tillhörde grundarna av det engelska sällskapet för psykisk forskning och var dess förste president. I sitt invigningstal 1882 sa han bl.a. att det var en skandal att det fortfarande pågick en debatt rörande dessa fenomenens verklighet och att den bildade världen som helhet intog en attityd av otro.

Dessa uttalanden om telepatin återges av professor *Sir Alister Hardy* i boken *The Challenge of Chance*, som skrivits av honom själv, Robert Harvie och Arthur Koestler (Hutchinson of London 1973). Hardy, som är biolog, anser att telepatifenetomenet är av oerhörd stor betydelse — för vår förståelse av oss själva, av vår verkliga natur och förhållandet mellan medvetande och hjärna. Om telepati kan experimentellt demonstreras på ett sådant sätt att resultaten fullt ut accepteras av den vetenskapliga världen, måste detta få en utomordentligt stor

Sökaren nämns i 20 böcker

Sökarens sålda upplaga är c:a 3.000 exemplar per nummer. Den har stigit varje år — från 800 exemplar årgång 1 — fram till nu: i år blir det tyvärr ingen ökning. Vi har alltid gjort en hel del reklam för oss — genom annonser i tidningar och tidskrifter samt reklam- och svarskort, som skickas ut med hjälp av vänligt inställda förlag och tidskrifter. Sökaren torde vara väl känd bland de människor som intresserar sig för sådant som här behandlas: parapsykologi, "nya" religioner, flygande tefat m.m. I minst 20 böcker nämns vi.

Astrid Gilmark skriver i *Jag ser*, kapitlet *Värdefull litteratur*, några rader om Sökaren, bl.a. att den "informerar sakligt och kortfattat — utan att själv taga ställning för eller emot. Jag rekommenderar den". I *De upplysta horisonterna*, en bok om baha'i-religionen, nämner Sverre Holmsen vår tidskrift i litteraturförteckningen, med fullständig adress. I *Kulter Sekter Samfund* av Bo R. Ståhl och Bertil Persson citeras vi utförligt på ett par ställen, nämligen artiklar om spiritualismen (av Rolf Carleson) och christian science (av N. och H. Moersberger). Vi förekommer också i litteraturförteckningen. Nils-Olof Jacobson nämner Sökaren flitigt i notförteckningen till *Liv efter döden?* Han upplyser även om tidskriftens adress och säger att den "innehåller både ambitiösa originalartiklar och referat av artiklar i utländska parapsykologiska och andra tidskrifter". I Brad Steigers bok *Fallet Olof Jönsson. Ockulta fenomen — parapsykologiska experiment* citeras på några ställen utförligt från våra spalter: det är intervjuer med Sune Stigsjö och Tomas Tranströmer samt en redogörelse för astronauten Edgar D. Mitchells ESP-experiment i rymden och hans syn på det paranormala. Bert Yoga Jonson har tagit med vår tidskrift i en förteckning över "kvalitativ litteratur" i sin bok *Yoga, meditation, reinkarnation*.

I Bjarne Håkansson's *UFO-gåtan* finns Sökaren upptagen i litteraturförteckningen, med adressen angiven. Staffan Stigsjö's *Tefatsfolket — vänner eller fiender?* innehåller, med tillåtelse, vår intervju med professor Hynek.

I Per Ragnars antologi *På väg mot en världsbild?* finns Sökaren nämnd i författarbiografi och litteraturförteckning (N. O. Jacobsons bidrag), i Nils-Olof Jacobsons antologi *Meditationens vägar* i litteraturförteckningen och i

hans antologi *Människosyn och terapi, nya perspektiv i litteraturförteckningen*, med adressen angiven.

Vår tids mirakler, utgiven på vårt eget förlag, utgörs helt av artiklar ur Sökarens tidigaste årgångar, och Sven Magnussons bok *"Flygande tefat"*... vad säger vetenskapen? (Zindermans förlag) bygger på artiklar i Sökaren. Sökarens Förlag har också utgivit *Jordskred?* av Birgit Lange (om parapsykologi) och *Jagets eld* (en reinkarnationsbok) av Denis Lindbohm, och där har vi tagit med reklam för tidskriften och erbjudande om gratis provexemplar.

Birgit Lange skriver i *Jag bygger av spillror* att våra spalter varit öppna för henne. I hennes *In memoriam och andra vänbrev* återges en artikel av Birgit Lange i Sökaren samt SM:s presentation av henne här.

I skolöverstyrelsens studiematerial för lärare i religionskunskap *Religion i Syd- och Östasien*, del 2 Fjärran Östern, finns Sökaren med i en förteckning över tidskrifter och årsböcker; det sägs att den "presenterar västerländska former av österländsk religion".

I Jörgen Peterzé's *Magi* nämns vi i en kritisk notis. I sin bok *På verklighetens tröskel* skriver Lars Sjöström och Mats Christoffersson om "reinkarnationsfallet" Ingeborg Ekkersén i Norge. Som källa uppges Sökaren nr 7, 1968, varpå författarna förklarar att historien är uppdiiktad. (Men de återger inte slutet av vår notis om fallet Ekkersén: "Uppgifterna är hämtade från tidskriften — — —. Har någon av våra läsare hört vidare om fallet Ingeborg Ekkersén?" — Ja, det kom besked. Nils-Olof Jacobson, som då ännu inte var knuten till vår redaktion, skrev ett brev och upplyste att fallet var ihopfantiserat av en utländsk skribent. Brevet infördes i Sökaren 10, 1968.)

Man stöter alltså på namnet Sökaren rätt ofta, fastän undanskymt, i sökarlitteratur — och även förstås i tidskrifter. Och man märker ständigt att folk i "våra kretsar" känner till oss — men långt ifrån alla prenumererar. Faktum är att företaget alltid har känts trögt för den här tidskriften. Nya prenumeranter rinner till i en tunn ström; penningkällan sinar alltid mot årets slut.

Författare och redaktörer: tala om för era läsare att Sökaren finns, om ni tycker den är värd att leva vidare!

Medarbete också i Sökaren, ni som har kunskaper att dela med er av! Några namn på önskelistan, vilka ännu inte uppträtt med egna artiklar i denna tidskrift: Olof Alexandersson, Jan Fjellander, Hans Hof, Gunde Johansson, Eugen Semitjov, Hjalmar Sundén.

Vi bestämmer oss för att i dag skall någonting hända. I dag skall Storheten ta sin början. Småheten har haft sin tid. Nu är det dags att göra något stort och Riktigt.

SM

Svar till frågorna Vem sade vad?

1. Ja.
2. Nej. Då skulle inte heller detta påstående vara sant.
3. Ja. Bl. a. i artikeln "Edgar Cayce", nr 5, 1965.
4. Nej. Det var Martin Luther i Worms.
5. Nej. Reinkarnation innebär återfödelse till ett nytt mänskligt jordeliv, medan i begreppet själavandring inläggs föreställningen att människan även kan återfödas som djur.
6. Nej. Det är ett filosofiskt diktverk av Friedrich Nietzsche.
7. Ja.
8. Ja. Enligt "Okända Jesusord" av Joachim Jeremias, recenserad i "Sökaren" nr 2, 1965.
9. Ja.
10. Ja. Enligt Herman Stolpes citatsamling "Japanska ordspråk och visdomsord", recenserad i "Sökaren" nr 1, 1965.
11. Nej. Mefistofeles i Goethes Faust.
12. Ja. Matteus 13, 13.
13. Ja. Relativt. Samlaren av dessa rader.
14. Nej. De tillskrivs Buddha.
15. Nej. Thomas Thorild.
16. Nej. O. A., dvs. skämttecknaren Oskar Andersson.
17. Nej. Det var Archimedes.
18. Nej. Det har däremot rymdforskaren och raketexperten Wernher von Braun sagt.
19. Ja.
20. Nej. Det var den amerikanske humoristen Mark Twain.
21. Nej. Linä Sandell.
22. Nej. Det är en förkortning av Unidentified Flying Object, alltså oidentifierat flygande objekt.
23. Nej. De tillskrivs Buddha.
24. Ja. Under senare delen av sin levnad, då hon vistades i Indien, där hon dog 1938.
25. Nej. Det var den skotske filosofen Thomas Carlyle.

VAD ÄR EN VÄN?

En vän är en person i vars sällskap du vågar vara dig själv. Din själ kan gå naken tillsammans med honom. Han tycker inte be att du iklär dig någonting, endast att du skall vara som du är. Han vill inte du skall vara bättre eller sämre.

När du är med honom, känner du så som en fånge känner sedan han förklarats oskyldig. Du behöver inte vara på din vakt. Du kan säga vad du tänker, så långt som det är ditt äkta jag. Han förstår de motsägelser i din natur som får andra att felbedöma dig.

Med honom andas du fritt. Du kan ta av din rock och lösa upp kragen. Du kan tillstå det du har av fåfänga,

KOSMISKA FANTASIER

Avslappnings- och meditationsmusik. Kompositör och pianospel: Jan Sandell.

Härmed beställes st. LP-skivor kosmiska fantasier à 25:— sv. kr. per st. (moms inräknat).

Att sändas per postförskott, FRAKT-FRITT vid order av 3 st.

Till

KOSMOS

Box 9315

541 03 Skövde 3, Sverige
(v. g. skriv tydligt)

Namn:

Adress:

Paul Debes har i sin bok TILLVARON OCH DESS BEMÄSTRANDE på ett utförligt och för oss västerlänningar fattbart sätt beskrivit den URSPRUNGLIGA buddhistiska Läran och hur man utan beroende av någon egen "guru" kan utveckla sig på den Väg som är härlig vid sin början, härlig i sin mitt och härlig vid sitt slut.

En bok för alla verkligt intresserade av österländsk religion och mystik.

Pris kr. 49:—+porto

SVENSKA BUDDHISTISKA
SEMINARIET FÖR LIVSFORSKNING
Bjurabygget, 370 34 Holmsjö

avund och hat, dina elaka infall, din gemenhet och alla dina andra dumheter, och i det du visar upp dem för honom är de förlorade, upplösta i hans trohets vita ocean. Han förstår; du behöver inte ge akt på dig.

Du kan skymfa honom, försumma honom, tåla honom. Bäst av allt, du kan vara tyst och stilla hos honom. Det gör detsamma. Han är som eld som rensar ditt hela väsen. Han är som vatten som renar allt det du säger. Han är som vin som värmer dig in i mörket. Han förstår.

En vän är en i vars sällskap du vågar vara dig själv.

Från *Smiles and Tears*, Bombay.

VATTUMANNEN

Bokhandel och
postorder

NY KATALOG 1975

med nya titlar från
USA och England.

Order: tel. 08/10 69 15

Affär i Strindbergs Blå Tornet
Drottninggatan 83, Stockholm

Meditation, yoga, astrologi, massage, akupunktur, makrobiotik, flygande tefat, skivor, affischer, rökelse.
Nu bättre och snabbare leveranser.

VATTUMANNEN

Box 45096

104 30 Stockholm

KRISHNAMURTI-FILM-AFTON

i stora Hörsalen på Kulturhuset vid
Sergels torg i Stockholm,
torsdag 13 nov. kl. 18.00.

Visning av den vackra färgfilmen

CAN YOU LIVE THAT WAY?

där Krishnamurti samtalar med eleverna vid internatskolan i Brockwood Park i England. — Före filmen presentation av Krishnamurti och något av det han talar om på sina resor i världen.

Fri entré. — Kom i tid!

Stort sortiment av Krishnamurtis
böcker finns och kan köpas där.

Arrangör: KRISHNAMURTI CENTER
Reginsv. 4, 161 41 Bromma

UFO OCKULTISM ESP

ANDLIG UTVECKLING

Engelskspråkig litteratur
700 titlar i lager varav 100 i pocket.

Rekvirera våra nya boklistor — 1975!

EDISTA postorderbokhandel

Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överens-
kommelse per tfn 08/758 62 50.

A. Information om elixiret, den 250-
åriga "Haarlemer healing oil".

B. Information och demonstration av
professor Lakhovskys
MWO-kroppsennergialstrare m m
Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas
enl. medicinalrådet dr Wilhelm Fliess'
metod, byggd på strikt vetenskapliga
forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsryt-
men.

2. Högsta försäkringsskydd mot den
egna mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl a varje bilförare —
enl. statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålände

LAPIS LINGUA

den mexikanska,

tjusigt turkosskimrande

"TUR-smuckestenen"

från Sierra Madres inre — positivt tes-
tad och lovordad av framstående psyko-
metriker och pendelspecialister — kan
erhållas genom undertecknad. Många
positiva uttalanden om L.L. finns av
lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 08 - 33 19 32

FÅ DERES HOROSKOP
 stillet og tilsendt for 35 svenske kr.
 Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen
 Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj,
 Danmark

Har något nummer av Sökaren uteblivit — eller har någon tidning varit felhäftad? Kontakta då redaktionen, så skall vi rätta till detta!

BUDDHISTISK LITTERATUR

Everyman's Ethics
 Fyra av Buddhas tal i engelsk översättning av Narada Maha Thera.
 32 sidor, 5:—

Buddhistisk meditation
 av Francis Story
 32 sidor, ca 7:—

Buddhismen i ett nötskal
 av Narada Maha Thera
 80 sidor, ca 15:—

Kan beställas från
BUDDHASANAFÖRLAGET
 Box 5158, 102 44 Stockholm
 De svenskspråkiga titlarna finns även i bokhandeln.

SANSKRIT

Kurs i sanskrit efter vediska principer utan grammatik varje tisdag och fredag
 19.00—22.00.

Vidare upplysningar genom bokhandeln
Vattumannen
 08-10 69 15
 eller (kvällstid) 0756-428 89 (Lennart Hansson)

Lärare: Prashant Lal

Vetskapen att Du verkligen kan hjälpa är vad som ger sinneslugn och harmoni

I L. Ron Hubbards bok DIANETIK: DEN MODERNA VETENSKAPEN OM MENTAL HÄLSA förklaras:

- Hur man blir mer sig själv
- Varför man handlar irrationellt
- Hur man blir av med obehagliga sinnesstämningar
- Hur sinnet fungerar
- Hur man uppnår tillit till andra människor

PRIS 60 Kronor

KÖP, LÄS och TILLÄMPA BOKEN

Bli mer dig själv — uppnå större förståelse

SCIENTOLOGYKYRKAN I SVERIGE STOCKHOLMS-FÖRSAMLINGEN

Copyright © 1975 av L. Ron Hubbard

EFTERTRYCK FÖRBUDES

Scientology är en tillämpad religiös filosofi.

Skicka mig ex av boken DIANETIK: DEN MODERNA VETENSKAPEN OM MENTAL HÄLSA av L. Ron Hubbard

Jag betalar med check ☐

Jag betalar per postförskott ☐

Jag betalar per postgironr 50 09 41 — 0 ☐

Namn

Adress

Postadress Tel.

Alla beställningar levereras inom 24 timmar

Scientologykyrkan i Sverige, Stockholmsförsamlingen Drottninggatan 53, 111 21 Stockholm. Tel. 08/20 19 55

Kontakt

Intresserad av brevkontakt med någon som liksom jag tror på den 'fjärde väg' Ouspensky/Gurdjieff representerar. För egen del arbetar jag med Kristus som livscentrum, men Du kan naturligtvis ha en annan 'färg' på Ditt arbete.

Svar till "Gemini 26", Sökaren f. v. b.

Vem mer än jag kände igenkännandets glädje vid läsningen av Birgit Cars underbara artikel om Walter Ljungquists böcker? Kanske vi kan känna släktskap med varandra och utveckla en växande vänskap. Helst bor du i Göteborg eller dess närhet, så att vi kan promenera tillsammans i naturen. Om inte, så kan vi ha brevkontakt.

Svar till "Sökande människa", Sökaren f. v. b.

"Jag är dödstrött på den skrämmande ytligheten och tomheten i dagens samhälle, då speciellt när det gäller relationerna manligt — kvinnligt. Är du en flicka, 20—30 år, ca 165 cm lång, trevligt utseende, funderar du allvarligt över livets mening och universums storslagenhet och mysterium, hör av dig! Kanske vi kan åstadkomma en mycket ovardaglig vänskap."

Sign. "Göteborg", Sökaren f. v. b.

BOKRECENSIONER

Moderniseringsprocessen och islam i Afghanistan

Afghanistan, omgivet av Iran, Sovjet, Kina och Pakistan, var länge en mötesplats för Asiens kulturella strömmar. Längs handelsvägarna skedde ett ideologiskt utbyte mellan väst (Rom och Grekland) och öst (Kina och Indien). Afghanistan blomstrade som karavanvägars medelpunkt; dess kultur var internationell.

Under historiens gång växlade konjunkturer, de tongivande influenserna bytte riktning, länder ändrade namn, storstäder utplånades, folkgrupper förflyttades. På 700—800-talet erövrades Afghanistan av islam. Landets karaktär av handelscentrum försvann när Europa började exploatera Asien och handeln tog vägen över havet. Afghanistan var inte längre medelpunkt utan periferi.

Idag är Afghanistan ett av jordens fattigaste länder. Folkgrupper och språk är många. Ekonomin är baserad på jordbruk och nomadisk boskapsskötsel. Islams ställning är mycket stark. Religionen genomsyrar samhället.

Om islam i Afghanistan har Jan Samuelsson skrivit sin doktorsavhandling i religionsvetenskap: *Islam i Afghanistan under kung Muhammed Zahir Shah — En studie av moderniseringsprocessens följder för islams ställning i Afghanistan* (Stockholm Dissertations in Comparative Religion, Stockholm 1975). Boken är tunn (120 sidor), men så lär väl nutidens doktorsavhandlingar vara. Sidantalet säger ju inget om verkets kvalitet.

Samuelssons bok är i första hand en beskrivning av förhållandena i Afghanistan i början av 1970-talet, en dokumentation av ett nuläge — som lämpligen borde följas upp efterhand som moderniseringsprocessen går vidare. Studier av hur religionen påverkas av ändrade sociala och ekonomiska förhållanden är värdefulla. Samuelssons undersökning tycks dessutom vara den första vad gäller Afghanistan.

Efter en relativt utförlig skildring av landets ekologi, ekonomi och sociala struktur och av omdaning av samhället, beskrivs islam, de olika religiösa grupperna, mullas ("präster") och slutligen i en sammanfattande analys huvudtemat: religionen i förhållande till moderniseringen.

De flesta afghaner (4/5 av befolkningen) är sunnitiska muslimer. Resten tillhör den shiitiska formen av islam. Icke-muslimer

(hinduer, judar, kristna) utgör bara en procent.

Shiiterna består av olika grupper, av vilka islamiterna är den största. Sufier, dervischordnar och ismailiter är andra. Samuelsson ägnar ismailiterna speciellt intresse. De är en särgrupp, som varken den religionsvetenskapliga expertisen eller allmänheten i Afghanistan har särskilt ingående kännedom om. De är illa sedda och håller sig för sig själva. I motsats till de flesta muslimer räknar de med en mellaninstans mellan människa och Gud: "kontaktmän", imamer/helgon, till vilka böner kan riktas. Deras religiösa centrum är Aga Khans grav i Bombay, dit de vallfärdar oftare än till Mekka. Historiska samband tycks finnas mellan de afghanska ismailiterna och de legendomsprungna assasinerna. Vidare tycks ismailiterna uppfatta Ali (Muhammeds svärson) som inkarnation av Gud och även i viss mån räkna med självavandring. Många koranlärde betraktar ismailiterna som hinduer, något som är uppenbart felaktigt — även om indiska influenser skulle ligga bakom vissa av deras föreställningar.

Vid sidan av den ortodoxa sunnitiska och shiitiska tron, som omfattas av de högt utbildade koranlärde, finns det ute i byarna en folklig tro (Samuelsson använder termen *folktrö*) med icke-ortodoxa drag, som också omfattas av mullas på landsbygden. Den är en blandning av religiösa element, av vilka många inte har anknytning till officiella muslimska dogmer. Djinner (andar), änglar, helgon, Shaitan (Satan) finns nämnda i Koranen, vilket däremot inte gäller om följande företeelser: pari (féer), de dödas andar, "naturandar" (ungefär som vår egen folktraditions skogsrå etc.), talmagi, onda ögon, amuletter, magiska ramsor, spådom. Det intressanta är att dessa företeelser, som ju i och för sig inte är ovanliga, har inkorporerats i islam.

Mullas är inte präster. En mulla är "en person som studerar islam och själv är muslim". De är "rätts- och koranlärde", vars arbetsuppgifter kan variera från juridik till amulettförsäljning. De är religiösa specialister. Med en socialantropologisk term skulle de kunna kallas entreprenörer. Deras inflytande på bynivå, inte minst som lärare med monopolställning, byggde tidigare på ekonomisk grund (jordäggande, lån mot ockerränta etc.). Inflytandet är fortfarande starkt men har

enligt Samuelsson inte längre något ekonomiskt underlag.

Mullas kan vara privatlärda eller skolutbildade. De som utbildats i de officiella, sunnitiska skolorna har ofta statliga befattningar, medan övriga avlönas av folket i byarna. Att bymullas och mullas med högre bildning (och ställning) utgör skilda grupper med olika nischer i den socio-ekonomiska byggnaden och olika ideologier, det är ett av de intressantaste förhållanden Samuelsson påvisar.

Skillnaden mellan dessa blir också avgörande för moderniseringsprocessens inverkan på religionen, och för religionens reaktion på moderniseringen. För mullas blir moderniseringen kännbar främst i form av den nya statliga utbildningspolitiken, som bl.a. innebär att lärare som inte är mullas tillsätts i de statliga byskolorna. Deras undervisning ger fortfarande islam stort utrymme — dock knappast folktron. De ortodoxa välutbildade koranlärde accepterar detta. Det gör inte bymullas, som ser sin tillvaro undergrävas. Det är hos dem, och därför hos landsbygdsbefolkningen, som motviljan mot förändringar finns.

De ideologiska förändringar som följer med moderniseringen begränsar sig således till folktron. Islam är inte hotat: moderniseringsprocessen sker inom en "islamsk" ram. Därför utgör inte islam någon broms för utvecklingen. Samuelssons slutsats är att de tongivande koranlärde inte är speciellt konservativa och att islam i den sunnitiska formen kommer att behålla sin centralställning i Afghanistan. Kanske kan man t.o.m. gissa att den till att börja med kommer att stärka sin ställning, på folktröelementens och de mindre sekternas bekostnad. Religionen kommer att bli den statligt sanktionerade, och allt mindre utrymme kommer att finnas för lokala särdrag. Om detta också innebär en smidigare utveckling mot sekularisering i framtiden, eller om islam då kommer att fungera som en konservativ kraft — när själva religionen hotas — det återstår att se.

Tomas Löfström

Kristendom och ockultism

På Libris förlag har utkommit en bok som kallas *Demonologi och ockultism*. Författaren Kent Philpott, är kristen (baptistisk?) präst i San Rafael nära San

Francisco. Han beskriver i sin bok framför allt hur han mötte och kämpade mot "demonologi och ockultism" under några år i slutet av 1960-talet, då han arbetade i Haight-Ashbury-kvarteren i San Francisco. Numera är dessa kvarter inte längre präglade av någon speciell hippie-kultur, som de var då under några år. Men de företeelser som Philpott kämpar mot finns fortfarande kvar, spridda i hela världen och påfallande vanliga just i Kalifornien.

Begreppet "ockultism" är mycket oklart. Philpott försöker en definition: "Ockult betyder något gömt eller fördolt, så ockultismen rör det som är gömt eller dolt. Det hänsyftar också till vad som är bortom normal uppfattning eller kunskap. Det ockulta sysslar med ting, som anses inefatta handlande eller inflytande från övernaturliga makter eller viss hemlig kunskap om dem." Från ockultism i denna mening vill Philpott avgränsa den kristna tron, som han bekänner sig till. All ockultism bedömer han som ond. Men det är svårt att se hur den kristna tron kan undgå att fogas in under vad Philpott kallar ockult. Den kristne tror på en fördold Gud, gömd undan vanlig mänsklig kunskap. Gud är "bortom normal uppfattning". Bibeln talar om den kristnes fördolda liv med Gud.

Lika litet lyckas Philpott avgränsa ond "demonologi" från kristen tro på en andlig verklighet. Han skriver: "Det demoniska är andligt. Gud är också en Ande, men så andlig som intet annat kan vara. Den icke fullt förståeliga andligheten i det ockulta är icke-andlig eller mot-andlig, men likväl andlig. Ockultismen är tillräckligt andlig för att efterapa det sant andliga." Detta försök att beskriva det demoniska som "icke-andlig eller mot-andlig andlighet" är absolut inte klagörande.

En följd av författarens oförmåga att dra en klar gräns mellan sådan andlighet som han vill försvara och sådan andlighet som han vill bekämpa är att han klassificerar en mängd olika företeelser som demonisk, ond ockultism. Om yoga skriver han generaliserande: "Yoga är extremt sexuellt orienterad." Visst finns det sexuellt inriktad yoga, men beskrivningen passar långt ifrån in på alla former av yoga. Också meditation dras med i fördömlsen: "Meditation, som betonar uppnående av ett passivt sinnestillstånd (ofta kombinerat med ett utsättande av sinnet för andliga krafter och makter) är spirituellistisk och demonisk till sin natur. Meditation är vanlig i många former av det ockulta, i kontrast till biblisk bön, vilken alltid innebär, att den troende medvetet och intelligent uttrycker sig inför Gud." Detta försök att skilja mellan meditation och kristen bön är helt ovederhäftigt. Biblisk bön är alls inte alltid "medveten

och intelligent". Tyst inre bön (som kan kallas meditation) där människan passivt söker få del av kraft från Gud, väntar på Guds Ande, är en viktig del av kristet liv.

Det kriterium som Philpott säger sig använda för att bedöma vad som är rätt och gott till skillnad från vad som är orätt och ont är vad han kallar "bokstavligt närmande till det bibliska materialet". Han tar avstånd från t. ex. en psykologisk tolkning av bibelns berättelser om hur Jesus driver ut demoner och vill inte "avmytologisera", dvs. inte acceptera att bibelns berättelser förutsätter en världsbild som vi inte längre kan använda. Ibland fördömer han ockultismen för att den "söker uppnå kunskap genom andra än vanliga medel", ibland dömer han ut just vad vi i vår tid anser som "vanlig" kunskap. Bokstavlig bibeltolkning är orimlig, eftersom "bokstäverna" i vår miljö och på vårt språk har en annan innebörd än de hade på den tid då de bibliska böckerna skrevs.

Boken "Demonologi och ockultism" behandlar ett viktigt och intressant ämne. Själv hade jag under ett besök i Kalifornien sommaren 1975 tillfälle att uppleva hur stort intresset där är för olika former av ockultism. Det är viktigt att få inblick i och överblick över den ganska vildvuxna floran av olika företeelser. I varje fall ur kristen synvinkel finns det mycket som är osunt, t. ex. olika former av astrologi, spådomskonst, satanskult. Men att som Philpott gör ur kristen synvinkel fördöma alla former av yoga och meditation är att kasta ut barnet med badvattnet, såga av den gren man själv sitter på — eller vilken bild man vill använda. Som kristen tror jag på en andlig verklighet och på att i bön och meditation komma i kontakt med den och kan därför inte som Philpott fördöma alla former av tyst meditation. Tvärtom tror jag att vi som kristna kan lära oss åtskilligt av de asiatiska meditationstraditionerna.

Sten Rodhe

Zen och bågskjutning

Den avspända direktkontakt med naturens livskraft som kan sägas vara zen-meditationens mål, kan nås eller åtminstone eftersträvas på olika sätt. Hos oss övas zen vanligen som za-zen, sittande meditation. En annan väg beskrivs i en till svenska från tyska nyligen översatt bok, *Zen i bågskjutningens konst* av den tyske filosofiprofessorn *Eugen Herrigel*. Boken är kort, välskriven, välöversatt av Alf Ahlberg, smakfullt tryckt och bunden av Berghs förlag.

Herrigel hade i sitt hemland intresserat sig för mystiken och sökt vägar att själv uppleva något av vad mystiken

beskriver. Så blev han inbjuden att under några år undervisa om filosofins historia vid ett japanskt universitet. Han beslöt begagna tillfället till att tränga in i buddhistisk mystik och lyckades bli elev till en mästare i bågskjutningens zen. I sin bok beskriver han, hur han tålmodigt måste öva år efter år innan han till slut lyckades bli erkänd som mästarskytt.

Sin upplevelse, då han äntligen nådde målet, beskriver Herrigel så: "Jag är rädd att jag över huvud taget inte förstår något, till och med det enklaste blir förvirrat. Är det jag som spänner bågen eller är det bågen som försätter mig i den högsta spänning? Är det jag som träffar målet eller målet som träffar mig? Är 'detet' i de kroppsliga ögonen andligt och i de andliga ögonen kroppsligt — är det bådadera eller intet av delarna? Allt detta: bäge, pil, mål och jag blandas med vartannat, så att jag inte längre kan skilja dem åt. Och till och med behovet att skilja dem åt saknas. Ty så snart jag tar bågen i handen och skjuter är allt så klart och entydigt och löjligt enkelt."

Vägen till denna upplevelse av enhet mellan subjekt och objekt går bl. a. genom andningsövningar. Där om skriver Herrigel bl. a.: "Andningen utföres medvetet och med en direkt pedantisk samvetssgrannhet. Att hämta andan liksom att andas ut utföres ständigt vart för sig och omsorgsfullt. Följden av denna övning låter inte länge vänta på sig. Ju intensivare koncentrationen på andningen sker, desto mer förbleknar de yttre retningarna. De sjunker ner till ett diffust brus som man till en början ännu hör med ett halvt öra för att till slut lika litet förnimma dem som en störning, som man t. ex. knappt hör havets brus, sedan man väl en gång vant sig vid det. Med tiden blir man till och med immun mot betydande retningar, och på samma gång inställer sig oberoendet av dem allt lättare och snabbare. Man måste endast ge akt på att kroppen, om man står, sitter eller ligger, är så avspänd som möjligt, och koncentrerar man sig då på andningen, känner man sig snart som isolerad av ogenomträngliga höljen."

Den avskildhet från världen, som Herrigel här beskrivit, tjänar som rekreation i ordets egentliga mening, nyskapelse, som ger ny kraft att ta itu med uppgifterna ute i världen. Under hela sin övningstid fortsatte Herrigel sköta sin uppgift som akademisk lärare. Hans ledare i bågskjutning beskrev upplevelsen efter rätta bågskott så, att man känner sig "tillmodss om om dagen först nu hade börjat. Man känner sig efter dem upplagd för all rätt handling och, något som kanske är ännu viktigare, för allt rätt icke-handlande. Obeskrivligt dyrbart är detta tillstånd."

Bland fel som man kan göra på vägen

till målet beskriver Herrigel särskilt fellet att koncentrera sig på målet, i detta fall på att behandla bågen på rätt sätt. Tekniken är nödvändig, men den skall passeras, och man måste komma fram till en självklar naturlighet, där man inte behöver reflektera över hur man ska göra och över vad man gör. Inte heller får man reflektera över framgång och misslyckande. Bara öva och öva, så att det man övar blir ett med en själv.

Herrigel lärde sig bågskjutningens zen i buddhistiskt sammanhang. Den buddhism, som zen företräder, har mottagit stark påverkan av kinesisk taoism. Från Lao-tse citerar Herrigel ord om vattnets styrka: "Det rätta livet liknar vattnet, som passande till allt anpassar sig till allt."

På förhållandet mellan zen och kristendom går Herrigel inte in. I början av skildringen antyds kort hans utgångspunkt hos en sådan kristen mystiker som Eckehart, vars upplevelser ofta jämförts med zen-upplevelser. För djupare reflektioner över detta ämne får man studera andra författare, t. ex. den tyske katoliken Enomyia-Lassalle, av vilken på svenska föreligger boken "Meditation — en väg till gudsupplevelse" (Natur och Kultur). För egen del kan jag vittna om att jag upplevt meditation med hjälp av za-zen just så som Lassalle antyder i sin bokrubrik, som en hjälp till gudsupplevelse i överensstämmelse med kristen tro. Slutorden i Herrigels bok kan av den kristne tillämpas på vad han kallar Gud: Den som når zens mål "möter den obrutna sanningen, sanningen över alla sanningar, det gestaltlösa ursprunget till alla ursprung, det Intet som likväl är Allt, uppslukas av det och pånyttfödes ur det".

Sten Rodhe

Religiös astronaut

Amerikanen James B. Irwin är något mycket fint: han är astronaut — f. d. Han var på månen sommaren 1971 med Apollo 15. Boken *To Rule the Night*, som han skrivit tillsammans med en journalist, William A. Emerson Jr, är hans självbiografi: han berättar om barndomen, militärtjänsten, tiden som testflygare, äktenskapet — och månfärden. Irwin hade också en religiös upplevelse under vistelsen på månen — han kände Guds närvaro. Det religiösa inslaget i boken har gjort att Harriers Förlag gett ut en svensk översättning under titeln *En astronauts bekännelse*.

Boken är mycket lättläst, enkel i språk och reflexioner. Den religiösa tro som Irwin ger uttryck för, är också av enkelt

slag, ett slags naiv barnatro, där Gud talar till Jim Irwin, leder honom — och till sist också har ett syfte med den hjärtinfarkt som han drabbas av. Irwin är baptist.

Den religiösa upplevelsen på månen beskrivs med få ord. Astronauten kände Guds närhet, det är allt. Religiöst intresserad hade Irwin varit tidigare, men vistelsen på månen förändrade honom — Gud blev en levande verklighet, och Irwin började som missionär resa omkring och bekänna sin kristna tro.

Det som ger något i boken är — för denne recensent — inte de religiösa reflexionerna, som står på söndagsskolans stadium, utan beskrivningen av månresan, med en mängd personliga och rent mänskliga detaljer.

SM

Faraonernas förbannelse

När arkeologerna år 1922 öppnade farao Tutanchamons grav, fann de framför ingången en ostrakon (liten lerskärva) som på hieroglyfskrift varnade gravplundrare: "Döden skall med sina vingar slå den som stör faraos ro". Några år efter gravöppningen var nästan alla de arkeologer som deltagit döda. Och legenden fick fart: Fanns det en faraos förbannelse, och hade denna efter 3300 år kunnat aktiveras?

En som tror på faraonernas förbannelse är den västtyske journalisten Philipp Vandenberg (pseudonym för Claus D. Hartel), som nu på förlaget Forum utkommit med en bok *Faraonernas förbannelse* (228 sidor, pris c:a 55:—, inbunden och illustrerad, bra översatt av Britta Hagwall). Men Vandenberg besitter ingen blind kolartro på övernaturliga och ockulta makters verksamhet. Bokens undertitel ger en bättre beskrivning av vad det egentligen är han tror på. Där heter det: "Kungagravarnas hemligheter med gifter, bakterier, nervgaser, dödsstrålar". Vandenberg nämner åtskilliga exempel på egyptologer som, både i detta och förra århundradet, i samband med forskning för kungagravarna drabbats av en för tidig död. Och han tror sig kunna konstatera att de symptom som de drabbade uppvisat i många fall varit likartade: trötthet, illamående, feber, frossbrytningar och ibland omtöckning och sinnesförvirring. Även om de egyptiska prästerna inte kunde teoretiskt förklara sitt vetande på ett för våra dagar vetenskapligt sätt, besatt de ändå en ingående empirisk kunskap, menar Vandenberg. De var förtrogna med gifter som genom blotta handens beröring kunde få de mest ödesdigra konse-

kvenser, och de kände till bakterier och kanske nervgaser med lika ödesdiger verkan. Och Vandenberg är nästan säker på att de kände till uran eller annan radioaktivt strålände materia. Är kanske faraonernas förbannelse en livsfarlig fördel av dödsstrålar, frågar han (sid 170). Och denna tanke, att egypterna kunde preparera sina kungagravar och mumier med de mest dödsbringande redskap, är den röda tråd som löper genom hela boken. Men tråden löper mycket tunt och blir ibland nästan helt osynlig. Detta beror på att Vandenberg gör åtskilliga utvikningar från ämnet. Utvikningar som nog i och för sig kan vara intressanta, men som ibland blir så omfattande att man nästan helt förlorar sammanhanget och undrar över vart resonemanget egentligen skall leda. Och om man skall fortsätta att vara kritisk kan man fråga sig om de som fallit offer för "faraonernas förbannelse" verkligen är så många som Vandenberg vill göra gällande, om han förmått att skilja "fakta" från den omfattande legendbildning som uppstått. Han nämner t. ex. att det fanns en hemsökt mumie ombord på Titanic — men åtminstone den historien tillhör den rena legendens värld.

Men om detta är det negativa som kan sägas om boken, så kan mycket positivt sägas också. Framförallt tror jag att man får en god inblick i äldre egyptisk religion och tankevärld. Vandenberg uppehåller sig ingående vid egyptisk gudatro, fornegyptiskt politiskt ränkspel, mumifieringskonst, faraonernas släktskapsförhållanden och mycket annat. Och han lyckas göra klart att han besitter goda kunskaper i egyptologi. Någon gång kan man dock ställa sig tvivlande till de uppgifter han lämnar. Som när han skriver (sid 193) att cheopspyramiden består av 1.300.000 nära 16 ton (!) tunga granitblock. Min skollärobok*) nämner uppgiften 2.300.000 block à 2½ ton — och det är vackert så.

Avslutningsvis kan nämnas att Vandenberg också kommer in på allehanda moderna företeelser i vetenskapens utmärker som biorytmik, forskning kring solfläckarnas inflytande, pyramidologi, kryniska föreningar, xenoglossi och mycket annat. Och han avslutar boken med en förhoppning att parapsykologin en dag kan hjälpa till att lösa många arkeologiska gåtor. Han tänker då på s. k. "andemeddelanden" via transtal eller automatisk skrift. Detta tror man väl inte riktigt på, men hoppas kan man ju alltid göra.

Sven Rosén

*) Hanell/P:son-Nilsson: Forntidens historia.

SM: EN LITEN GUMMA

Du som läser Sökaren, ibland undrar Du kanske över vad jag håller på med, ställer Dig tveksam till delar av mitt arbete, till tidskriftens innehåll, ja Du kanske ogillar vissa inslag, i synnerhet vad jag själv skriver.

Du kanske uppfattar några av artiklarna som otrevliga *angrepp* på tro som har stor betydelse i en del människors liv, ja är något heligt. Du kanske tänker att "ja, mig gör det ingenting vad han skriver, eller låter införa, den där SM, men vad skall andra tycka och tänka...". Och Du ser framför Dig någon liten fin och troskyldig gumma i en liten stuga vid skogens bryn, en av den som *tror*. Och Du tycker så synd om gumman som börjat läsa Sökaren för de bra artiklar som faktiskt finns där men som tar så illa vid sig av "angreppen". Du tycker att SM borde känna sitt ansvar.

Jag är medveten om problemet. Kristna präster känner också till det: De troende skall inte oroas i sin tro. Säg dem att allt är väl, att Gud med säkerhet är god och att vi möts i himlen. — Det är en sympatisk inställning.

Men, käre vän, Sökaren är en tidskrift för sanningssökning och kan in-

te redigeras efter människovänliga principer av det slaget. Den utgör ju inget andligt "hem", utan står på alldeles fri grund. Den görs för dem som vill och vågar ifrågasätta allt — även existensen av en allgod och allsmäktig Gud. Om vår trevliga gumma i huset på landet finner att hon inte har användning för Sökaren, så kan hon resolut lägga den bland soporna och sedan inte mer prenumerera på den. Hon kan också skriva eller ringa mig och tala om att nu vill hon att Sökaren inte kommer i brevlådan längre. Då dras den in.

Men om gumman fortsätter att läsa Sökaren, liksom Du trots allt gör, så kan hon finna mycket som kan vara henne till glädje och stimulans, ja till själslig uppbyggelse. Jag bläddrar i de senaste numren och funderar över vad som möjligen kan ha gjort henne glad, kanske professor Hardys samlingar av religiösa erfarenheter eller Maslows idé om maximalupplevelsen — kanske Per Ragnars återkommande, livsvänliga reflexioner eller Nils-Olof Jacobsons artiklar — eller tankar av buddhistiskt eller vedantiskt troende personer — eller skrifterna om Uri Geller och om flygande tefat...

Du tyckte kanske inte om min baksidesartikel, som var skriven som en hyllning till djävulen. Du tänker på gumman och föreställer Dig henne fullständigt förskräckt. Du uppfattade kanske inte ironin utan läste mer bokstavligt. Och ironiska texter kan verkligen vara svåra att tillägna sig. Det är inte lätt att förstå, när en författare menar precis vad han skriver och när han menar tvärtom! Med min artikel ville jag säga att det är som om vi människor dyrkade djävulen och inte Gud: det tycks vara djävulens principer som vi ansluter oss till — i varje fall i hög grad, och ofta. Vi ger, bildligt talat, den onde vårt öra, rätt som det är.

Sökaren är inte en hundra procentigt "snäll" tidning. Men livet är inte heller snällt. Och vi försöker verkligen på dessa sidor ta fram och belysa positiva ting, som människor har nytta av. Det har Du säkert märkt. Men sanningssökandet måste också ha en kritisk dimension — den kritiska tanken är ett oundgängligt instrument både vid rent vetenskaplig forskning och vid privat sanningssökande.

SÖKAREN

Nr 9 1975 Årgång 12

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgiro: 70 60 47 — 8

Bankgiro: 372-8128

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livs-
åskådningsfrågor, där skilda meningar kan
föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i an-
nonser i denna tidskrift svarar endast an-
nonsörerna själva.

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 40: — (1976: 45: —)

Halvår 22: — (1976: 24: —)

I Norge och Danmark kan prenumeration
ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Aka-
demiska Bokhandeln, Postbox 128, 00 101
Helsingfors 10, postgiro 53 33 — 2. Helår
kostar då 30 mk, halvår 16 mk.

Annonsspriser (moms tillkommer):

Helsida 500: —, halvsida 300: —, små-
annonser 10: — per cm, men minst 30: —.

INNEHÅLL:

Ananda Marga 2

Ove Kant:

Experiment utan värde? 5

Björn Sahlin:

Helheten som livsmål 6

Karl Christiansen:

Gurun — behövs han? 10

Wm. F. Kofoed:

Tabu 12

Lycka 14

Gunnar Hillerdal:

Den hårde och häftige Jesus 16

Anna C. Bornstein:

Paul Brunton 20

Olle Wedholm:

Vem sade vad? 23

Per Ragnar:

Reflexioner 24

Copyright resp förf.